

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Teija Louvesniemi

SATUJEN KÄYTTÖ VARHAISKASVATUKSESSA

Sosiaali- ja terveysala
2013

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Teija Louvesniemi
Opinnäytetyön nimi	Satujen käyttö varhaiskasvatuksessa
Vuosi	2013
Kieli	suomi
Sivumäärä	54 + 3 liitettä
Ohjaaja	Ann-Sophie Blomqvist

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää käytetäänkö Vaasan kaupungin suomenkielisissä päiväkodeissa satuja osana varhaiskasvatustyötä. Tutkimuksessa selvitettiin myös varhaiskasvattajien kokemuksia sadutusmenetelmästä. Päiväkodit valittiin systemaattisella satunnaisotannalla ja kyselylomakkeet lähetettiin yhteensä 40 lastentarhanopettajalle ja lastenhoitajalle.

Varhaiskasvatus on määritelty pienten lasten eri elinympäristöissä tapahtuvaksi kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää lasten eheää kehitystä, kasvua ja oppimista. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jonka lähtökohtana on kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Sadun lähtökohtana pidetään myyttistä ajattelua. Se tarkoittaa, että saduissa on esimerkiksi omia maailmoja, ylikuonnollisia hahmoja ja tapahtumia, luonnonlakien kumoutumista sekä oma aikakäsitys. Sadutus on narratiivinen eli kerronnallinen menetelmä. Lasta sadutettaessa annetaan lapselle mahdollisuus kertoa omista ajatuksistaan ja aikuisen tulee aidosti kuunnella, mitä lapsi haluaa sillä hetkellä kertoa.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kyselylomakkeita. Kyselyyn vastasi yhteensä 25 varhaiskasvattajaa. Vastausprosentti oli 62,5. Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että Vaasan alueen suomenkielisissä päiväkodeissa sadut ja saduttaminen ovat olennainen osa varhaiskasvatustyötä.

ABSTRACT

Author	Teija Louvesniemi
Title	The Use of Fairy Tales in Early Childhood Education
Year	2013
Language	Finnish
Pages	54 + 3 Appendices
Name of Supervisor	Ann-Sophie Blomqvist

The purpose of this bachelor's thesis was to study the use of fairy tales in Finnish day care centres in Vaasa. Also the experiences of early childhood educators of the story crafting method were studied. Day care centres were chosen by systematic random sampling and questionnaires were sent to 40 kindergarten teachers and childminders.

Early childhood education is by definition the educational communication and interaction that takes place in the child's living environment and the goal is to promote the children's development, growth and learning. Early childhood education is planned and target-oriented and it is built on a holistic view on the development, growth and learning of a child. The basis of a fairy tale is mythical thinking. It means that in fairytales there are for example own worlds, supernatural characters and events, repealing the laws of nature and own concept of time. The story crafting is narrative method. The children have the possibility to tell about their own thoughts and ideas during story crafting and the adult has to listen to what the child wants to tell.

The study was qualitative. The material was collected using questionnaires. The response rate was 62,5. The questionnaires were answered by 25 early childhood educators. The results show that fairy tales and the story crafting method are an essential part of early childhood education in Finnish day care centres in Vaasa.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
2	VARHAISKASVATUS	9
	2.1 Varhaiskasvatusta ohjaavat periaatteet ja asiakirjat.....	9
	2.2 Vaasan varhaiskasvatussuunnitelma	11
	2.2.1 Vaasan varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet	11
3	PÄIVÄHOITO	12
	3.1 Päivähoidon perustehtävä	12
4	SATU.....	14
	4.1 Sadun rakenne.....	14
	4.2 Satujen luokitus.....	14
	4.3 Sadun merkitys lapsen kehitykselle	15
5	SADUTTAMINEN	17
	5.1 Sadutusmenetelmän synty.....	17
	5.2 Saduttajana aikuinen, sadutettavana lapsi.....	18
	5.3 Miten lasta sadutetaan?	18
	5.4 Sadutuksen hyödyt varhaiskasvatuksessa	19
6	SADUT VARHAISKASVATUKSESSA.....	21
	6.1 Sadun kokeminen ryhmässä.....	21
	6.2 Tilat ja tilanteet	22
	6.3 Saduista apua arjen hallintaan.....	23
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	25
	7.1 Tutkimusprosessi	25
	7.2 Tutkimusmenetelmä.....	25
	7.3 Aineistonkeruumenetelmä	26
	7.4 Aineiston analysointi	26
	7.5 Tutkimuksen pätevyys, luotettavuus ja eettisyys.....	27
8	TUTKIMUSTULOKSET.....	29
	8.1 Taustatiedot.....	29

8.1.1	Vastaajien lapsiryhmien ikähaarukat	29
8.1.2	Vastaajien lapsiryhmien koko	30
8.2	Käytätkö kirjallisuutta osana varhaiskasvatusta ryhmässäsi?.....	30
8.3	Millaista kirjallisuutta luet lapsiryhmällesi?	31
8.4	Millaisia satuja luet lapsiryhmällesi?.....	33
8.5	Haluavatko ryhmäsi lapset kuunnella satuja?	34
8.6	Haluavatko ryhmäsi lapset itse katsella tai lukea kirjoja?	34
8.7	Millaisista saduista ryhmäsi lapset pitävät?.....	35
8.8	Millaisissa tilanteissa luet satuja tai pyydät lapsia katselemaan kirjoja?	37
8.9	Onko satujen lukemisella mielestäsi jokin erityinen tarkoitus?.....	39
8.10	Täytyykö saduissa olla mielestäsi jokin sanoma tai opetus?	41
8.11	Millainen on mielestäsi hyvä satu?	41
8.12	Jos lapsi pyytää aikuista lukemaan, onko siihen aikaa?	43
8.13	Käytätkö ryhmässäsi sadutusta?	43
8.14	Mitä mieltä olet lasten saduttamisesta?.....	44
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	47
10	POHDINTA.....	51
	LÄHTEET.....	52
	LIITTEET	

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1.	Vastaajat lapsiryhmän ikähaarukan mukaan	s. 30
Kuvio 2.	Lasten halu katsella tai lukea kirjoja	s. 35
Kuvio 3.	Sadut, joista lapset pitävät	s. 36
Kuvio 4.	Tilanteet, joissa varhaiskasvattaja pyytää lasta lukemaan tai katselemaan kirjoja	s. 38
Kuvio 5.	Satujen lukemisen erityistarkoitus	s. 40
Kuvio 6.	Varhaiskasvattajan mahdollisuus lukea lapselle, silloin kun lapsi pyytää	s. 43
Kuvio 7.	Varhaiskasvattajien sadutuksen käyttäminen	s. 44
Taulukko 1.	Lapsille luettu kirjallisuus	s. 32
Taulukko 2.	Lapsille luetut sadut	s. 34
Taulukko 3.	Varhaiskasvattajien kuvauksia hyvästä sadusta	s. 42
Taulukko 4.	Mielipiteitä saduttamisesta	s. 46

LIITELUETTELO**LIITE 1.** Tutkimuslupa**LIITE 2.** Kyselylomakkeen saatekirje**LIITE 3.** Tutkimuksen kyselylomake

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on satujen käyttö varhaiskasvatuksessa. Valitsin aiheen, koska mielestäni se on mielenkiintoinen ja tärkeä. Kirjallisuus ja aiemmat tutkimukset antavat ymmärtää, että saduilla on erityinen merkitys lasten varhaiskasvatuksessa. Saduista ja sadutuksesta on lapsille monia hyötyvaikutteita sekä lapset yksinkertaisesti pitävät saduista.

Tutkimuksen kohteena oli osa Vaasan kaupungin, Vaasan alueen, suomenkielisten päiväkotien varhaiskasvattajista. Tein lastentarhanopettajille ja lastenhoitajille kyselylomakkeen, jonka avulla keräsin tutkimusaineistoa. Tutkimuksessa selvitettiin varhaiskasvattajien omia mielipiteitä saduista ja sadutuksen käytöstä, satujen käyttöä osana päiväkodin arkea sekä varhaiskasvattajien havaintoja lapsiryhmien mielenkiinnosta satuja kohtaan. Päiväkotien valitsemiseen käytin systemaattista satunnaisotantaa.

Opinnäytetyöni teoriaosassa kerron yhteiskunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta. Esittelen varhaiskasvatusta ohjaavia tekijöitä, kerron saduista sekä sadutusmenetelmästä. Kerron myös Vaasan varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, koska tutkimukseni tehtiin Vaasan kaupungin järjestämään päivähoitoon.

Tutkimusosuudessa esittelen tutkimukseni toteuttamismenetelmiä, tutkimustulokset sekä tutkimuksesta tehdyt johtopäätökset.

2 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus määritellään pienten lasten eri elinympäristöissä tapahtuvaksi kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää lasten eheää kehitystä, kasvua ja oppimista. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jonka lähtökohtana on kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Se koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Varhaiskasvatusta järjestää, valvoo ja tukee yhteiskunta eli sitä tuottavat kunnat, yksityiset palveluntuottajat, järjestöt ja seurakunnat. Keskeisimmässä asemassa ovat päiväkotit, perhepäivähoito ja avoin toiminta. Ammattitaitoiset varhaiskasvatuksen työntekijät ovat myös todella tärkeitä. Varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjauksien mukaan varhaiskasvatuspalveluissa. Varhaiskasvatuspalvelut ovat osana lapsiperheiden tukijärjestelmää sekä lapsi- ja perhepalveluita. Palvelut muodostavat kokonaisuuden, jonka toteutumisessa on oleellista yhteistyö eri tahojen kesken. Lapset, jotka eivät ole päivähoidon piirissä, saavat mahdollisuuden varhaiskasvatukseen erilaisten varhaiskasvatuspalveluiden kautta, esimerkiksi lapsille ja perheille suunnatun avoimen toiminnan piiristä. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 97; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

2.1 Varhaiskasvatusta ohjaavat periaatteet ja asiakirjat

Varhaiskasvatusta ohjataan valtakunnallisilla ja kunnan omilla asiakirjoilla. Valtakunnalliseen ohjaukseen kuuluu Yhdistyneiden Kansakuntien Lapsen oikeuksien sopimus, perusoikeussäännökset, lainsäädäntö ja asetukset, varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Kunnallinen ohjaus perustuu kunnan omiin varhaiskasvatuksen linjauksiin ja strategioihin, kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan, kunnan esiopetussuunnitelmaan, yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmaan ja lapsen omaan varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelmaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002, 15; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 8.)

Lapsen oikeuksien sopimuksessa painotetaan lapsen edun ajamista kaikissa lasta koskevilla asioissa. Sopimus velvoittaa muun muassa turvaamaan lapsille osuuden yhteiskunnan voimavaroista, oikeuden suojeluun ja huolenpitoon. Suomen perustuslain (L1999/731) perusoikeussäännöksistä varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi keskeisimpiä oikeuksia ovat yhdenvertaisuus, tasa-arvoisuus, ihmisarvon loukkaamattomuus ja oikeuksien turvaaminen. Suomen perustuslain (L1999/731) nojalla lasten ja perheiden hyvinvointi on turvattava. Varhaiskasvatusta ohjaavat keskeisimmät lait ovat laki lastenpäivähoidosta (L1973/36), asetus lasten päivähoidosta (L1973/239) ja laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (L2005/272). Monissa valtioneuvoston periaatepäätöksissä on linjauksia, jotka koskevat varhaiskasvatuksen järjestämistä. Linjaukset sisältävät yhteiskunnan järjestämän ja valvoman varhaiskasvatuksen periaatteet ja kehittämisen painopisteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2005) ohjaavat varhaiskasvatukset sisältöä ja laatua sekä kunnallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimista. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2010) taas ohjaavat esiopetuksen sisältöä ja laatua sekä kuntien esiopetussuunnitelmien laatimista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002, 15; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 8–9.)

Kunnan omista varhaiskasvatuksen linjauksista ja strategioista ilmenee kunnan varhaiskasvatuksen järjestämistä koskevat keskeiset periaatteet, kehittämisen painopisteet sekä kunnan varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma on tehty valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta sekä siinä on otettu huomioon kunnan omat linjaukset, strategiat ja tavoitteet. Kunnan esiopetussuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma luovat kokonaisuuden ja ne ovat jatkumossa. Yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelma on suunnitelmallisempi kuin kunnan laatima suunnitelma. Siinä kuvataan yksikön varhaiskasvatuksen lähtökohdat, niiden toteutuminen kasvatuskäytännöissä, yksikön painotukset sekä erityispiirteet. Kaikista yksityiskohtaisimmin laadittu asiakirja on lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelma. Sen laadintaan osallistuu päivähoidon työntekijä ja lapsen vanhemmat. Asiakirja ohjaa lapsen varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen toteuttamista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 9.)

2.2 Vaasan varhaiskasvatussuunnitelma

Vaasan varhaiskasvatussuunnitelman laadinnan perustana on käytetty seuraavia asiakirjoja: Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset (2002), Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2003), Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2000), Vaasan lapsi- ja perhepoliittinen ohjelma (2002), Vaasan kaupungin esiopetussuunnitelma (2001) ja Vaasan kaupungin visio ja sitä tukevat strategiat (2002). (Vaasan varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

Vaasalaisen varhaiskasvatuksen tärkeimmiksi arvoiksi on nostettu vuorovaikutustaidot, toisen kunnioittaminen, turvallisuuden tunne (rajat ja rakkaus) sekä terve itsetunto. Varhaiskasvatuksen visioksi on muodostunut fraasi ”Hyvä lapsuus – Hyvän elämän alku”. Kasvatuspäämäärinä taas ovat yksilön ainutlaatuisuus ja yksilöllisyyden kunnioitus; lasten oppiminen suvaitsevaisuuteen, toisista välittämiseen sekä myönteisen itsetunnon kehittäminen sekä itsenäisyyteen ja omatoimisuuteen opettaminen, huolehtimalla kuitenkin tarpeellinen huolenpito ja turva. (Vaasan varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 16.)

2.2.1 Vaasan varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet

Vaasalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Lapselle luodaan mahdollisimman hyvät mahdollisuudet kasvuun, oppimiseen ja kehittymiseen. Tämän mahdollistaa se, että lapsella on oikeus huolettomaan, turvalliseen, säännölliseen, merkitykselliseen ja mielekkääseen elämään. Varhaiskasvatuksen toteuttamisen periaatteita ovat lapsilähtöisyys, sensitiivisyys, yksilön ainutlaatuisuus, havainnointi, vuorovaikutus, lasten osallisuus, sadut, leikki, tasa-arvo, pienryhmätoiminta ja kasvatuskumppanuus. (Vaasan varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 16.)

3 PÄIVÄHOITO

Päivähoitolain (36/1973) mukaan päivähoito tarkoittaa lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Päiväkotihoidon järjestetään tarkoituksen mukaisessa tilassa, joka soveltuu päiväkodiksi. Perhepäivähoito järjestetään hoitajan omassa kodissa tai muussa kodinomaisessa hoitopaikassa, joka sopii perhepäiväkodiksi. Leikkitoiminta ja muu päivähoitotoiminta järjestetään tätä tarkoitusta varten varatussa paikassa. (L19.1.1973/36.)

Päivähoito on yhteiskunnan järjestämä varhaiskasvatuspalvelu, jota toteutetaan pääsääntöisesti päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Päivähoito on varhaiskasvatuspalvelu, jota lapsilla ja vanhemmilla on oikeus saada. Lapset ovat oikeutettuja varhaiskasvatukseen ja vanhemmilla on oikeus saada lapsilleen hoitopaikka. (Puroila, Estola & Syrjälä 2013, 57; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2013.)

Päivähoitopalveluiden lainsäädännön valmistelusta, hallinnosta ja ohjauksesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013). Päivähoito voidaan järjestää joko kunnallisena tai yksityisenä. Kunnallinen päivähoito järjestetään kunkin kunnan tarpeen mukaan, eripituisena sekä päivän eri aikoihin sijoittuvana toimintana. Järjestettävät päivähoitopalvelut voivat olla hyvin moninaisia, vaihdellen tunneista ympärivuorokautiseen hoitoon. Suomessa kaikki alle kouluikäiset lapset ovat lakisääteisesti oikeutettuja saamaan vanhempien valinnan mukaan joko kunnallinen päivähoitopaikka, kotihoidon- tai yksityisen hoidon tuki. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2013.)

3.1 Päivähoidon perustehtävä

Päivähoitolain mukaan (L36/1973) päivähoiton tavoitteena on tukea päivähoitokotien olevien lasten näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Lapsen vanhempien uskonnollinen vakaumus tulee ottaa huomioon, kun tuetaan lapsen uskonnollista kasvua. (L19.1.1973/36.)

Päivähoidon tulee tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet. Päivähoidon pitää luoda lapsen lähtökohdat huomioon ottaen, otollinen kasvuym-päristö sekä lapsen iän että yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Lapsille on taattava kehitystä tukevaa toimintaa, joka edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvamista. Päivähoidon tulee myös omalta osaltaan tukea lapsen kasvua yhteisvastuuseen, rauhaan sekä elinympäristön vaalimiseen. (L19.1.1973/36.)

Päivähoitoa järjestäessä tulee ottaa huomioon lapsen kieli ja kulttuuri. Suomen päivähoitopalvelut järjestetään suomen-, ruotsin- ja saamenkielisille lapsille heidän äidinkielellään. Muuta kieltä puhuvan lapsen kieltä ja kulttuuria pyritään tukemaan yhteistyössä kyseisen kulttuurin edustajien kanssa. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2013.)

Koivunen (2009, 11) toteaa, että päivähoiton perustehtävä sisältää kasvatuksen, opetuksen ja hoidon. Hoito sisältää perushoidon ja hoivan. Perushoito sisältää lapsen perustarpeista huolehtimisen, kuten sopivan vaatetuksen, riittävän unen, lapsen turvallisuuden ja ravinnon saannin. Hoiva taas painottuu enemmän siihen miten lasta hoidetaan. Näitä osa-alueita voidaan toteuttaa yhtä aikaa. Esimerkiksi perushoitotilanne voidaan järjestää siten, että se on lapselle samalla opettava tilanne. (Koivunen 2009, 11–12.)

Päivähoidossa toteutetaan kasvatuskumppanuutta eli tehdään yhteistyötä vanhempien kanssa. Päivähoito tekee myös verkostoyhteistyötä erilaisten ammatillisten tahojen kanssa esimerkiksi neuvolan, terapiapalveluiden ja lastensuojelun. (Koivunen 2009, 11–12.)

4 SATU

Sadut ovat osana kansainvälistä yhteisyyttä ja yhteistä perinnettä. Sadut ovat toimineet ja toimivat vieläkin viihdyttäjänä, viestijänä, varoituksina, tiedon ja arvojen välittäjinä. Ne ovat liikkuneet maailmalla ja muokkautuneet kunkin kansan mukaan. Vaikka ne ovat muuttuneet erilaisiksi versioiksi, niiden perussanoma on kuitenkin säilyttänyt asemansa, tieto oikeasta ja väärästä. Ennen satuja ja tarinoita kerrottiin paljon aikuisille, mutta tämän päivän sadut ovat tavallisesti suunnattu lapsille. Vanhat ja tämän päivän sadut perustuvat mielikuvitukseen ja myytteihin, joille arkitodellisuus, aika tai paikka ei aseta rajoja. (Arvola & Mäki 2009, 28; Ylönen 2000, 9.)

4.1 Sadun rakenne

Sadun lähtökohtana on myyttinen ajattelu. Se tarkoittaa, että saduissa on esimerkiksi omia maailmoja, yliluonnollisia hahmoja ja tapahtumia, luonnonlakien kumoutumista sekä oma aikakäsitys. Saduissa ihmiset ja luonto ovat yhteydessä toisiinsa. Kaikissa saduissa on suunnilleen samanlainen rakenne. Sadun alkupuolella on jokin ongelma ja tämän ongelman ilmaannuttua ilmestyy esteitä ja auttajia. Näiden jälkeen tapahtuu jonkinasteista oppimista. Oppimisen tapahduttua seuraa kriisivaihe, joka johtaa ratkaisuun. Sadun loppupuolella päähenkilön elämässä tapahtuu muutos ja päähenkilö hyväksytään sekä häntä rakastetaan. Myös muita henkilöitä voidaan palkita tai rangaista. Tämän tyyppistä rakennetta seuraavat kansansadut ja nykyajan kirjailijoiden tekstit. Sadut ovat ennakoitavissa, koska kaava on samantyyppinen kaikissa saduissa. Yksityiskohdat tuovat satuun kumminkin yllättävyyttä. (Ylönen 2000, 9–10.)

4.2 Satujen luokitus

Satuja voidaan jaotella erilaisilla, mutta Ylönen (2000 14–16) jakaa sadut kansansatuihin ja taidesatuihin. Kansansadut ovat vanhoja satuja, jotka ovat syntyneet satoja vuosia sitten. Ne ajoittuvat vanhanaikaiseen yhteiskuntaan, jossa muun muassa moraali ja lastenkasvatus poikkeavat hyvin paljon nykyajasta. Kansansadut käsittelevät esimerkiksi nöyryyttä, kuuliaisuutta, vaatimattomia asuinoloja, kovaa

työntekoa, köyhiä ja rikkaita. Kansansadut ovat siirtyneet maasta toiseen ja ovat muokkautuneet matkan aikana. Kertojat ovat voineet muokata satuja omaan kulttuuriinsa sopiviksi. Satu on sama, mutta yksityiskohdat ovat muuttuneet. Suomalaisissa kansansaduissa tapahtumapaikkana on usein metsä ja hahmoina ihmisten lisäksi metsäneläimiä. (Ylönen 2000, 14–16.)

Nykysaduissa on sama olemus kuin kansansaduissa ja satujen sanoma on pysynyt samana eli hyvän ja pahan kamppailu sekä lopuksi hyvän voitto. Nykyajan sadut kiehtovat lasta samalla tavalla kuin kansansadutkin. Tämän päivän saduissa ilmevät myös vaara ja seikkailut, mutta sellaiset sadut eivät ole niin vakavamielisiä kuin kansansadut. Seikkailuihin ei nykysaduissa noin vain jouduta, vaan hahmot etsivät itse seikkailuja. Sadut ovat suvaitsevampia ja lempeämpiä. Nykyajan sadut ovat lapsille suunnattuja, kun taas kansansatuja on kerrottu kaikenikäisille. Nykysatujenkin tapahtumapaikkana on usein metsä ja maaseutu, mutta myös kaupunki tapahtumapaikkana on raivannut tiensä satuihin. Nykyajansaduissa eläimet eivät ole niin olennaisessa osassa, mutta eläimiä muistuttavat pehmoeläimet ovat päässeet satuihin seikkailemaan. Vaikka nykyajan saduissa esiintyy noitia ja yli-luonnollisia hahmoja, niin taikuus sekä yliluonnollisuus eivät ole kovin olennaisia, eikä niihin suhtauduta samalla tavalla vakavamielisesti kuin ennen. (Ylönen 2000, 21–26.)

4.3 Sadun merkitys lapsen kehitykselle

Haapaniemi (2009, 41) on todennut, että sadutta kasvanut lapsi on ikään kuin surkastunut, kuihtuva kasvi, joka ei oikein todella kokonaan voi puhjeta täyteen loistoon. Tämän siteerauksen pohjalta voidaan päätellä, että saduilla on tärkeä merkitys lapsen kehitykselle ja kasvulle.

Lapset pitävät saduista ja kirjallisuuden pitäisi kuulua alusta lähtien lapsen elämään. Satuja kertomalla, lukemalla, kuuntelemalla ja katselemalla on paljon positiivisia vaikutuksia lapsen kehityksen kannalta. Saduilla on erityinen merkitys lapsen kielen kehitykselle, maailmankuvan luomiselle, itsensä ilmaisemiselle ja itseluottamukselle. Lapsi oppii jäljittelemällä näkemäänsä ja kuulemaansa. Lapsi saa saduista malleja ja vertaissuhteita. Niistä lapsi oppii muun muassa kulttuuria, so-

siaalisen kanssakäymisen tapoja sekä kommunikointimalleja. Lapsi harjaantuu myös kuuntelemaan ja rauhoittumaan. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 19.)

Tietynlaiset sadut ovat tyypillisiä lapsen eri kehitysvaiheissa. Näissä vaiheissa lapsella on useimmiten lempisatu, jota hän haluaa kuulla ja lukea kerta toisensa jälkeen. Sitten tulee vaihe, että satu ei enää innosta lasta. Satu on tällöin tehnyt tehtävänsä, lapsi on saanut mahdollisuuden psyykkisesti työstää sadun keskeistä sisältöä ja lapsen mieli on vahvistunut. Seuraavaksi lapselle valikoituu uusi satu, joka auttaa lasta kehittymään. (Brummer 2003, 84.)

Lapsen oppimisprosessin kannalta kielen kehittyminen on tärkeää ja hyvänä keinona tukea lapsen kielen kehitystä pidetään satujen käyttäminen. Myös lorut ja riimit ovat hyvä keino kehittää lapsen kieltä. Saduissa esiintyvien vieraiden sanojen selittäminen myös kasvattaa lapsen sanavarastoa. (Järvinen ym. 2009, 51; Ylönen 2000, 27.)

Koska lapsi oppii jäljittelemällä näkemäänsä ja kuulemaansa, satuja on hyvä käyttää tietoisesti kasvatuksen ja opetuksen välineenä. Aikuinen valitsee sellaisen kirjan, jossa käsitellään sitä tiettyä asiaa, joka on lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen kannalta hyväksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 19; Ylönen 2000, 27.) Sadut ruokkivat myös lapsen mielikuvitusta. Lapsi siirtää useasti sadussa tapahtuvia asioita leikkiin, piirustuksiin ja käytökseen. Lapsi käyttää mielikuvitusta muokatessaan sadun tapahtumat leikiksi. (Brummer 2003, 61.)

5 SADUTTAMINEN

Sadutus sopii kaiken ikäisille, sadutettavana tai saduttajana voi toimia kuka vain. Saduttaa voi yhtä ihmistä tai montaa kerralla sekä sitä voi tehdä missä tai koska vain. Tuotettava satu tai tarina on yhteistyön tulosta, saduttaja toimii aktiivisena kuuntelijana ja kirjaajana, kun taas sadutettava toimii sadun luoja – kertojana. Ihmisten jokapäiväisissä ajatuksissa yhdistyvät muun muassa erilaiset tunteet ja teot, joista on ainesta sadun syntymiselle. Koska ihmiset ovat erilaisia, ovat sadutkin erilaisia. Jotkut ovat pitkiä ja aihe iloinen, toiset muutaman sanan mittaisia ja surullisia, kaikki kertojiensa ainutlaatuisia satuja ja tarinoita. (Riihelä 2002.)

Sadutuksessa syntyneet sadut voidaan jakaa elettyihin, kerrottuihin ja sisäisiin kertomuksiin. Eleyt kertomukset liittyvät elämään, jota kertoja elää, kerrottu satu on tarina kuuntelijalle ja sisäinen kertomus on tarina kertojalle itselleen hänen menneisyydestä, nykyisyydestä tai tulevaisuudesta. (Karlsson & Riihelä 2012 b, 171.)

5.1 Sadutusmenetelmän synty

Sadutus on narratiivinen eli kerronnallinen menetelmä, jota alettiin kehittää Suomessa vuonna 1983, ensin koululaisten, sitten päivähoitoikäisten sekä aikuisten kanssa. (Karlsson & Riihelä 2012 a, 169.) Varsinaiseksi monitahoiseksi menetelmäksi se kehittyi Stakesin koordinoiman valtakunnallisen Satukeikka-projektin myötä vuonna 1995. Toiminnan organisoinnin aloittivat lasten kanssa työskentelevät ammattilaiset. Toiminnan lähtökohtaisena tavoitteena oli tehdä työtä yhdessä lasten ja heidän vanhempien kanssa sekä löytää työkaluja, joiden avulla lapsilla olisi parempi mahdollisuus osallistua heitä koskevan toiminnan suunnitteluun. Projekti lähti liikkeelle 23 paikkakunnalla, mutta laajeni nopeasti uusiin kuntiin, Pohjoismaihin ja muihin maihin. Satukeikka-projektissa sadutettiin tuhansia 0–15-vuotiaita lapsia muun muassa perhepäivähoidossa, päiväkodeissa, kouluissa, lastenkodeissa, neuvoloissa, kirjastoissa, sairaaloissa, leikkikentillä, kerhoissa ja kotona. Lisäksi ammattilaiset saduttivat toisiaan ja näin ollen kuulivat toistensa ammatillisia tarinoita. (Karlsson 2001.)

5.2 Saduttajana aikuinen, sadutettavana lapsi

Lasta sadutettaessa annetaan lapselle mahdollisuus kertoa omista ajatuksistaan ja aikuisen tulee aidosti kuunnella, mitä lapsi haluaa sillä hetkellä kertoa. (Karlsson 2001.) Sadutusmenetelmää voidaan käyttää kaikenikäisten ihmisten kanssa, mutta eniten sitä käytetään lasten parissa. Lapsen saduttaminen on yksi lapsen ja aikuisen kohtaamisen menetelmä. Menetelmän avulla on pyritty siihen, että valtasuhteet väistyvät ja tapahtumahetki on vastavuoroinen. Aikuinen väistyy hetkeksi ja on kuuntelevana osapuolena, kun taas lapsi saa olla äänessä. Menetelmää käyttämällä aikuinen kehittää ymmärtämistä ja myötäelämistä lasta kohtaan. Sadustekniikka antaa osviittaa mitä lapsi ajattelee ja mitä hänellä on mielessä. Lapsen kertomia satuja ei tule tulkita mitenkään erityisesti, vaan ne valottavat aikuista lapsen sen hetkisestä maailmankuvasta. Mutta jos lapsen saduista nousee esille jotain hätkähdyttävää, on aikuisen hyvä olla tarkkaavainen. Tällaisessa tapauksessa aikuinen voi käydä lapsen kertomaa satua läpi ja kysellä hänen ajatuksista. Se on hyvä tapa purkaa lapsen mielteitä ja saada selville jos hänellä on jokin hätä. (Karlsson & Riihelä 2012 a, 169–171; Karlsson & Riihelä 2012 b, 173.)

Jos aikuinen päättää milloin hän haluaa saduttaa lasta, ei lapsella välttämättä ole sillä hetkellä kiinnostusta kertoa satua. Lasta ei tule pakottaa sadutukseen, vaan silloin se jätetään väliin ja odotetaan otollisempaa hetkeä. Lapsi voi myös itse ilmaista halua kertoa satu. Silloin kannattaa järjestää kuuntelulle aikaa. Lapsen kertomuksen voi myös taltioida esimerkiksi videolle, mutta kirjaamisella on monia etuja. Lapsi saa heti kuulla ja muokata kertomansa sadun, kun aikuinen on kirjannut sen ylös. Se osoittaa myös lapselle, että aikuinen todella välittää kuulla mitä hän on kertomassa. (Karlsson 2001.)

5.3 Miten lasta sadutetaan?

Sadutuksessa kertomiseen yhdistyvät kirjoittaminen, lukeminen ja korjaaminen. Sadutuksen ohje on lyhyt ja yksinkertainen. Aikuinen aloittaa sadutuksen sanomalla lapselle: ”Kerro satu. Juuri sellainen kuin haluat. Minä kirjoitan paperille sen mitä sinä kerrot. Kun satu on valmis, luen sen sinulle. Voit korjata tai muuttaa sitä jos haluat.” (Riihelä 2004, 188.) Lapsi saa itse päättää mistä kertoo, hänelle ei

rajata aihealuetta tai pyydetä kertomaan tietystä asiasta, ohjeena on vain pelkkä kehoitus kertoa satu. Ohjeesta käy ilmi, että aikuinen ilmoittautuu kuuntelemaan lasta ja hänen tulevaa satua. Sadutuksen ohje muokkaa perinteisiä hierarkiasuhteita, lapsi saa luvan ohjata ja aikuinen pysyttelee taka-alalla. Ohjeen antaessa aikuinen ilmoittaa hyväksyvänsä lapsen valitseman tavan ilmaista itseään, mitenkään siitä muuttamatta. Satu syntyy ensimmäisen kerran lapsen mielessä ja tulee yhteiseksi kun se on kerrottu ääneen. Kolmannen kerran samainen satu syntyy kun se muuttuu puheesta kirjoitetuksi. Neljännen kerran satu syntyy kun se luetaan ääneen. Lapsen tuottama tieto muuttuu jaetuksi tiedoksi. (Lapset kertovat ja toimivat 2013.)

Kun lapsi aloittaa kertomisen, aikuinen keskittyy kuunteluun ja kirjaamiseen. Jos aikuinen ei pysy lapsen vauhdissa, voi hän pyytää lasta odottamaan hetken, että saa kaiken kirjoitettua. Se ei yleensä häiritse lasta, vaan hän saa tauon aikana miettiä miten satu jatkuu. Kun lapsi on kertonut sadun ja aikuinen sen lukenut, on lapsella mahdollisuus muokata sitä jos haluaa. Koska lapsi saa itse päättää millaisen sadun kertoo, voi se olla parin sanan, lauseen tai kappaleen mittainen. Valmiin sadun tekijänoikeudet ovat lapsella itsellään. Lapsen satuun kirjataan lapsen nimi, ikä, aika ja paikka. Lapsen satua voi myös työstää kehottamalla lasta piirtämään satuun liittyvän kuvan. (Karlsson 2001.)

5.4 Sadutuksen hyödyt varhaiskasvatuksessa

Sadutusmenetelmällä on monia hyötyvaikutteita ja sitä voidaan käyttää monipuolisesti muun muassa käytännön työn, kehittämisen ja tutkimisen tukena. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2012.) Sadutusmenetelmää voi käyttää myös oppimisen tukena, vaikka sitä ei ole luokiteltu oppimismenetelmäksi. Sadutus eroaa normaalista opetusmenetelmästä siinä, että tieto kulkee päinvastaiseen suuntaan, lapselta aikuiselle. (Riihelä 2004, 193.)

Menetelmästä on hyötyä sekä varhaiskasvattajille että lapsille. Sadutusmenetelmän käyttö ohjaa aikuista huomioimaan vallan käyttöönsä varhaiskasvatustyössä. Tavallisesti varhaiskasvattajan ja lapsen välillä on hierarkiaero, jossa aikuinen on auktoriteetti, jonka käskyjä totellaan. Sadutustilanteen aikana hierarkiaero poistuu

– aikuinen ja lapsi ovat samalla lähtöviivalla. (Karlsson & Riihelä 2012 b, 171–172.) Saduttamalla aikuinen kehittää myös kuuntelutaitoaan sekä tutustuu lapseen. Kirjatessaan säännöllisesti lapsen kertomia satuja, aikuinen oppii uuden, erilaisen tavan kuunnella lapsia tai työtovereita. Tutustumiseen se vaikuttaa kasvattamalla aikuisen ja lapsen välistä luottamusta, aikuinen pystyy kohtaamaan lapsen henkilökohtaisesti sekä pääsee tutustumaan lapsen sellaisiin piirteisiin, jotka eivät pakosti muuten tulisi esille. (Hämmäinen & Mäki 2009, 58; Karlsson 2001.)

Sadutuksen avulla lapsi saa omat ajatukset, mielipiteet, tiedot ja tarinat kuuluviin. Sadutusmenetelmään tottunut lapsi on myös avoimempi kertomaan omia ajatuksiinsa ja kysymään kysymyksiä. Arkaa lasta se taas auttaa rohkaistumaan itsensä ilmaisemisessa sekä vuorovaikutustilanteissa. (Karlsson 2001.) Lapsi voi käyttää sitä kanavana tunteiden purkuun. Tarinat, joita lapsi kertoo, liittyvät usein hänen henkilökohtaisiin kokemuksiin ja tunteisiin. Lapsi saa purettua ajatuksiaan kertomalla sadun ja aikuinen saa niistä viitteitä. Vaikka aikuinen ei pakosti ymmärtäisi lapsen tarkoitusperää, voi lapsi silti saada paremman mielen kun aikuinen on kuunnellut häntä. (Lyytinen & Lyytinen 2003, 103.)

Lapselle on tärkeää saada vaikuttaa ja olla aktiivinen. Lapsi haluaa tehdä itse ja siten tulla arvostetuksi. Lapsen ominaiset aloitteellisuus ja oppimiskyky säilyvät ja vahvistuvat, kun aikuinen uskoo lapsen kykyihin. Kun aikuinen uskoo lapseen, niin lapsikin oppii luottamaan omiin kykyihin, ajatuksiin ja näkemyksiin. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2012.) Saduttamalla voidaan myös tukea lapsen kielenkehitystä. Kertominen vahvistaa kielenkäyttöä ja vahvistaa sanavarastoa, oli kyseessä sitten suomenkielinen tai maahanmuuttajataustainen lapsi. Kertominen kehittää myös lapsen ajattelua, koska lapsi joutuu miettimään mitä, mistä ja miten kertoo. (Nurmilaakso 2000, 39–40.) Saduttamisen ja aikuisen aidon kiinnostuksen myötä lapsi kokee, että hänen mielipiteillään on merkitystä – hän on merkityksellinen (Hämmäinen & Mäki 2009, 57).

6 SADUT VARHAISKASVATUKSESSA

Varhaiskasvatuksen määritellään koostuvan hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Sitä toteuttaessa on kannattavaa käyttää apuna satuja, sillä niistä on moneksi. Ne viihdyttävät, rauhoittavat, rohkaisevat, lohduttavat sekä opettavat monia asioita. Lapsi oppii satua seuratessaan myös keskittymään kuuntelemiseen ja ymmärtämään kuulemansa. Satuja käytetään kielen kehityksen tukena ja arkisten asioiden opettamiseen. (Ylönen 2000, 27; Hämmäinen & Mäki 2009, 57.) Myös Varhaiskasvatusta koskeva lainsäädäntö velvoittaa päivähoitoa tukemaan lapsen kieltä ja kulttuuria sekä tarjoamaan kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa (L16.3.1973/239; L19.1.1973/36).

Satuja voidaan lukea vain viihdytystarkoituksena. Silloin kun niitä käytetään varhaiskasvatuksessa pedagogisena apuvälineenä eli kasvatuksellisessa mielessä, kannattaa miettiä satujen käyttöä jo etukäteen. Huomiota tulisi kiinnittää ainakin tilanteeseen, tilaan, lapsiryhmään niin iän, koon kuin ryhmän mielenkiinnon kohteisiin ja valita satu nämä seikat huomioon ottaen. (Fast 2001, 41; Hämmäinen & Mäki 2009, 53.)

6.1 Sadun kokeminen ryhmässä

Satujen käyttö pedagogisessa mielessä vaatii varhaiskasvattajalta suunnitelmallisuutta. Ensinnäkin kannattaa miettiä lapsiryhmän ja luettavan sadun yhteensopivuutta. Kaikille lapsille ei sovi samanlainen satu, koska jokainen lapsi on yksilö ja jokaisella on omat kiinnostuksen- ja pelonkohteet. Ryhmän lasten iässä sekä kehitystasossa saattaa olla suuri ero, joka osaltaan vaikuttaa sadun kokemiseen. Mitä pienempien lasten ryhmästä on kyse, sitä tärkeämpää on sadun selkeys, kuvien esteettisyys, satuhetken tunnelma ja kiireettömyys. Pienille lapsille sopivat kuvarikirjat, joissa ei ole lainkaan tekstiä tai tekstiä on vähän. Myös lyhyet lorut ja tarinat ovat hyviä pienten lasten kanssa. Ryhmässä, jossa on vanhempia lapsia, luetaan usein jatkosatua. Sadut ovat haastavampia kuin pienten lasten kanssa käytettävät sadut. Kasvattajan tulee miettiä miten jakaa lapsiryhmä niin, että satuhetketä tulee tarkoituksenmukainen. Joskus lapsiryhmää ei pystytä jakamaan käytännön

syistä, jolloin kasvattajan tulee miettiä tarkasti, millainen kirja tai minkä pituinen hetki on paras vaihtoehto. (Hämmäinen & Mäki 2009, 53; Ylönen 2000, 46.)

Kokemus sadusta muodostuu erilaisista elementeistä kuten, lapsesta itsestään, kyseessä olevasta sadusta, kanssakokijoista ja sen esitystavasta. Isossa ryhmässä yksittäisen lapsen ja aikuisen vuorovaikutus jää vähäiseksi ja lapsi ei pakosti uskalla kertoa heräävistä ajatuksistaan. Isolle ryhmälle on myös vaikea valita kaikkia miellyttävä satu. Turvallisin valinta on kuitenkin lempeä satu, koska se tuo monelle hyvän mielen. Ryhmällä on kuitenkin vahvuksiakin, kuten yhteenkuuluvuuden vahvistaminen, sillä tilanne on yhdessä kokemista. Satu herää myös paremmin eloon, kun kuuntelijoita on monia. Esimerkkinä tästä: luettavassa sadussa pidetään suuret juhlat ja kuuntelija voi kuvitella muut lapset sadun juhlaväkenä. (Ylönen 2000, 92–93.)

6.2 Tilat ja tilanteet

Satuhetkeä varten kannattaa varata oma rauhallinen tila. Jos tällaista tilaa ei ole valmiina, tulisi varhaiskasvattajan muokata toisesta tilasta rauhallinen ja mukava satuhetkeä varten. Tilasta olisi hyvä poistaa lapsen mielenkiintoa häiritsevät ylimääräiset tekijät ja lisätä mukavuutta esimerkiksi tyynyillä tai vilteillä. Satuhetken ei välttämättä ole tapahduttava sisätiloissa. Sadun voi viedä myös ulkoilutilanteisiin tai retkiin. (Hämmäinen & Mäki 2009, 55, 57.)

Satuhetki voi olla suunnittelematon, kuten jos lapsi pyytää kesken vapaanleikin aikuista lukemaan kirjaa. Tai se voi olla tarkoituksenmukainen eli pedagogisesti suunniteltu. Tarkoituksenmukainen hetki voi esimerkiksi olla päiväunille tai levolle siirtyminen. Pysähtyminen sadun ääreen, patjalla tai sängyllä makaaminen ja silmien sulkeminen auttavat lasta rauhoittumaan ja jopa nukahtamaan. (Hämmäinen & Mäki 2009, 56–57.)

Suunnitellut satuhetket olisi hyvä aloittaa aina samalla tavalla. Tutut rituaalit auttavat lasta rauhoittumaan ja siirtymään sadun taianomaiseen maailmaan. Aikuisen tulisi asettua niin, että jokainen lapsi kuulee ja jos tarkoitus, myös näkee kirjan kuvat. Kertojan tulisi olla tilanteessa aidosti läsnä ja eläytyä itsekin sadun maail-

maan. Satuhetki ei ole läheskään niin aito jos aikuinen ei panosta siihen. Satuhetkiin voi sisällyttää esimerkiksi sylivuorot, jolloin jokainen lapsi pääsee vuorollaan aikuisen syliin. Satuhetkeen voi lisätä mielenkiintoa säätämällä valaistusta tai käyttämällä rekvisiittaa. Lukija voi näyttää esineitä tai käyttää naamareita, jotka sopivat sadun aiheeseen. (Hämmäinen & Mäki 2009, 56–57.)

6.3 Saduista apua arjen hallintaan

Päiväkoti-ikäiselle lapselle on olemassa kirjoja, jotka käsittelevät arjen tilanteita. Näitä kirjoja voi käyttää varhaiskasvatuksen tukena kotona kuin päivähoidossakin. Kirjojen aiheet käsittelevät esimerkiksi lapsen uhmaikää, vanhempien inhimillisyyttä, kärsivällisyyttä, mustasukkaisuutta, nukahtamisvaikeutta, kiusaamista, ystävyyttä, pelkäämistä, vanhempien avioeroa, surua ja kuolemaa. Tällaisten satujen käsittelyllä on myös terapeuttisia vaikutuksia. (Hämmäinen & Mäki 2009, 65–73.)

Terapeuttisuus osana satujen merkitystä perustuu esimerkiksi amerikkalaistutkijoiden Millsin ja Crowleyn mukaan metaforaan ja sen ymmärtämiseen. Viisi-kuusivuotias lapsi käsittää muitakin kuin aistihavaintoihin perustuvia metaforia ja sadulla on täten mahdollisuus toimia ajattelua myönteisesti muuttaen. Jos lapsi ei ymmärrä metaforaa, ei se muuta hänen ajatteluaan. Vaikka metafora ei avautuisi lapselle heti, se saattaa jäädä hautumaan lapsen alitajuntaan ja avautua myöhemmin. Tilanteessa, jossa lapsi ei ymmärrä metaforaa heti, voi sadulla kuitenkin olla lasta lohduttava vaikutus. Tehokas metafora heijastaa lapsen ongelman ydintä, mutta poikkeaa siitä ulkoisesti. Lapsen toivotaan peilaavan satua omaan tilanteeseensa. Satu ja metafora voivat toimia erilalla eri lapsilla, koska lapsilla voi olla aivan erilaiset lähtökohdat. Terapeuttinen satu on selkeästi kuvitteellinen, jotta lapsi ymmärtää, ettei kyse ole todellisesta maailmasta. Sadun sisältö herättää mielenkiintoa ja pitää sitä koko ajan yllä. Oikean ja väärän ero tehdään selkeäksi ja oikeuden voittoa ylistetään. Saduissa on usein henkilö johon lapsen on helppo samaistua. Samaistumisen kohde, yleensä päähenkilö ei ole muiden ohjailtavissa ja hänen toiminnallaan tulee olla vaikutusta loppuratkaisuun. (Ylönen 2000, 62–64.)

Ylönen (2000, 62–63) mukaan terapeuttisena pidettävien satujen avulla pyritään käsittelemään ja vähentämään tunne-elämän ongelmia. Kirjojen käsittely ei kui-

tenkaan ole terapiaa, jos kyseisellä henkilöllä ei ole terapeutin koulutusta. Lapselle on kuitenkin hyötyä, jos sadut valitaan siten, että ne auttavat lasta tietyissä tilanteissa. Terapeuttisissa saduissa on piirteitä ja asioita, joiden toivotaan koskettavan lasta tunnetasolla. Lapsi voi käydä vaikeuksia läpi mielikuvien avulla ja löytää yhtäläisyyksiä omista ja kirjan tapahtumista sekä saada niistä apua tulevaan. Kirjojen avulla yritetään saavuttaa muutosta lapsen ajattelussa, esimerkiksi lieventämään lapsen surua tai pelkoa. (Ylösen 2000, 62–63.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää satujen käyttöä osana päiväkotien varhaiskasvatustyötä. Tutkimuksen kohteena oli Vaasan kaupungin, Vaasan alueen, viiden suomenkielisen päiväkodin varhaiskasvattajat. Tutkimuksella haluttiin selvittää varhaiskasvattajien (tässä tapauksessa kyseessä ovat lastentarhanopettajat ja lastenhoitajat) omia näkemyksiä satujen ja sadutuksen merkityksestä sekä käytöstä osana varhaiskasvatustyötä. Tutkimuksessa haluttiin tuoda esiin myös päiväkotien lapsien mielenkiinto satuja ja kirjoja kohtaan.

7.1 Tutkimusprosessi

Tutkimusprosessi alkoi keväällä 2013 ja käynnistyi kunnolla kesän aikana. Aiheen valinnan ja siihen perehtymisen jälkeen tehtiin rajaus oleellisimpaan tietoon tutkimuksen kannalta. Kun rajaus oli tehty, aloitettiin tutkimussuunnitelman (LIITE 1) tekeminen. Tutkimussuunnitelman aikana valittiin tutkimuksen kohderyhmä, Vaasan kaupungin, Vaasan alueen suomenkielisten päiväkotien varhaiskasvattajat. Päiväkoteja valittiin viisi ja valinta suoritettiin systemaattisella satunnaisotannalla. Tutkimussuunnitelma sisälsi suppean teorian tiedon, tutkimuksen toteuttamistavan sekä opinnäytetyön viitteellisen aikataulun.

Valmiilla tutkimussuunnitelmalla haettiin tutkimuslupaa Vaasan kaupungin varhaiskasvatusjohtajalta. Lupa myönnettiin nopeasti. Ennen tutkimuksen aloitusta tiedusteltiin valikoituneiden päiväkotien johtajilta halukkuus osallistua tutkimukseen. Jokaisen päiväkodin johtaja antoi suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta. Päiväkoteihin vietiin kyselylomakkeet, jotka oli tarkoitettu lastentarhanopettajille ja lastenhoitajille. Vastausaikaa oli neljä päivää, jonka jälkeen kyselylomakkeet haettiin päiväkodeista.

7.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen, jolla tarkoitetaan, että tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä suositaan ihmisiä ja tieto kerätään muun muassa haastattelulla, kirjeellä ja havainnoimalla. Lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja tutkittavien näkökulman huomioiminen. Tutkimuksessa pyritään tar-

kastelemaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tutkimusjoukko valitaan harkinnanvaraisesti tai teoreettisesti. Tutkimuksessa käytetään tyypillisesti induktiivista analyysia eli pyrkimyksenä on paljastaa jotain uutta. Induktiivisen analyysin lähtökohtana on aineiston yksityiskohtainen tarkastelu. Teoria perustuu pitkälti aineistoon, huomioidaan kumminkin jo kirjoitettu teoriatieto. Tutkimuksen tuloksille ei ole asetettu lukkoon lyötyjä ennakko-oletuksia, vaikka jonkinlaisia hypoteeseja tuloksille voi olla olemassa. Tutkimuksen analyysin tehtävä ei ole hypoteesien todentaminen, pikemminkin niiden keksiminen. Tutkimuksen esitystavalta ei ole tiukkaa sääntöä, luovat ratkaisut ovat mahdollisia. Ominaista tutkimukselle on myös aineiston tarinallisuus. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 160–164; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006 a.)

7.3 Aineistonkeruumenetelmä

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kyselylomakkeita (LIITE 3). Valinta tehtiin menetelmän tehokkuuden ja tutkimuksen kohteena olevien varhaiskasvattajien rajallisen aikataulun vuoksi. Paperisen kyselylomakkeen täyttäminen on sujuvampaa ja sen täyttöön ei kulu, niin paljon aikaa kuin Internetissä täytettävän. Lisäksi tutkijalla oli tiedossa tarkka aikataulu aineistonkeruuseen. (Hirsijärvi ym. 2009, 195.)

Lastentarhanopettajat ja lastenhoitajat vastasivat kyselylomakkeeseen anonyymisti eli nimettömästi. Kyselylomake sisälsi 13 kysymystä, joista osa oli strukturoituja ja osa avoimia. Lomake sisälsi siis kysymyksiä, joihin oli määrätty vastausvaihtoehdot sekä kysymyksiä, joihin vastaaja sai vastata omin sanoin. Kysymykset ja vastausvaihtoehdot olivat tutkijan laatimia. Kyselylomakkeeseen valittiin molempia kysymystyyppisiä tuloksien kattavuuden varmistamiseksi. (Hirsijärvi ym. 2009, 198–201.)

7.4 Aineiston analysointi

Tutkimuksen aineisto analysoitiin sisällönanalyysin avulla. Aineistoa analysoidessa sisällönanalyysillä, sitä tarkastellaan eritellen, eroja tai yhtäläisyyksiä etsien ja tiivistäen. Sisällönanalyysi on pääasiassa tekstianalyysia, jossa tarkastellaan teks-

timuotoista aineistoa ja sitä käyttämällä pyritään muodostamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty kuvaus. Sisällönanalyysilla voidaan tarkoittaa myös sisällön erittelyä eli kvantitatiivisen aineiston analyysia. Sisällön erittelyssä aineistoa kuvataan määrällisesti. Aineistosta voi laskea esimerkiksi jonkin tietyn sanan esiintyvyyttä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006 b.)

Sisällönanalyysilla tarkoitetaan sekä laadullista sisällönanalyysiä että sisällön määrällistä erittelyä. Molempia voidaan käyttää samaa aineistoa analysoidessa. Sisällönanalyysia voidaan täydentää tekemällä sanallisesti kuvatusta aineistosta määrällisiä tuloksia. Laadullisessa sisällönanalyysissä aineisto pilkotaan osiin, käsitteellistetään ja järjestetään uudelleenlaiseksi kokonaisuudeksi. Sisällönanalyysi voidaan tehdä aineistolähtöisesti, teoriaohjaavasti tai teorialähtöisesti. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006 b.)

Tutkimuksen aineiston analysoinnissa käytettiin laadullista sisällönanalyysia sekä määrällistä erittelyä. Aineistosta tehtiin siis tekstianalyysia sekä määrällistä analyysia kuvioita apuna käyttäen. Sisällönanalyysi tehtiin aineistolähtöisesti.

7.5 Tutkimuksen pätevyys, luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen validius tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä. Tutkimusmenetelmän tai mittarin kykyä mitata sitä, mitä on tarkoituskin. Kuvaukset ja siihen liitetyt selitykset sekä tulkinnat eivät saa olla ristiriitaisia. Pätevyyteen liittyy myös tutkimukseen osallistuneiden sekä tutkijan oma käsitysmaailma. Joskus saattaa tapahtua ajatusvirheitä ja sen myötä tehdään vääränlaisia tulkintoja. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–232.) Tutkimuksen pätevyyteen yritettiin vaikuttaa tekemällä kyselylomakkeen kysymyksistä ymmärrettäviä, jotta väärinkäsityksiltä vältyttäisiin.

Hirsjärven ym. (2009, 231) mukaan tutkimuksen reliaabelius eli luotettavuus tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta ja tarkkuutta. Tutkimuksen tai mittauksen tulisi antaa siis toistettavat tulokset. Reliaabelius voidaan todeta esimerkiksi kahden eri tutkijan päätyvän samaan tulokseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–232.) Tämän tutkimuksen luotettavuutta lisää aineiston valinnan suorittaminen satun-

naisotannalla. Tutkija ei ole voinut itse vaikuttaa kyselylomakkeiden saajiin ja tätä kautta aineiston syntyyn.

Tutkimuksen eettisyyteen kuuluu rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus. Tutkijan tulee huomioida nämä seikat analysoidessaan aineistoa. Eettisyyteen kuuluu myös tutkimukseen valikoituneiden vapaaehtoinen osallistuminen ja heille täytyy antaa tutkimuksesta tietoa. Lähtökohtana eettiselle tutkimukselle on myös tutkimukseen osallistuvien identiteetin suojeleminen eli anonymisuus. (Nyman 2012.) Ennen tutkimuksen aloittamista Vaasan varhaiskasvatusjohtajalta haettiin tutkimussuunnitelmalla tutkimuslupa tutkimuksen suorittamiseen. Luvan jälkeen valikoituneiden päiväkotien johtajilta kysyttiin halukkuus osallistua tutkimukseen. Aineiston keräämiseen tarkoitettujen kyselylomakkeiden saatekirjeessä (LIITE 2) kerrottiin osallistujille kuka tutkimuksen suorittaa ja mihin tarkoitukseen se tehdään. Saatekirjeessä kerrottiin myös luottamuksellisesta materiaalin käsittelystä. Kyselylomakkeiden täyttäminen oli vapaaehtoista. Ketään ei pakotettu osallistumaan tutkimukseen. Tutkimuksen aineistona käytetty materiaali hävitettiin asianmukaisesti.

8 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselylomakkeita toimitettiin viiteen päiväkotiin yhteensä 40. Yhden päiväkodin kohdalla kyselylomakkeet menivät vain yhteen ryhmään sekaannuksien vuoksi. Täytettyjä kyselylomakkeita saatiin 26. Yksi kyselylomake jouduttiin hylkäämään kokonaan epäselvyyksien vuoksi. Analysoitavia vastauksia saatiin siis 25. Vastausprosentiksi tuli 62,5. Vastaukset käsiteltiin luottamuksellisesti.

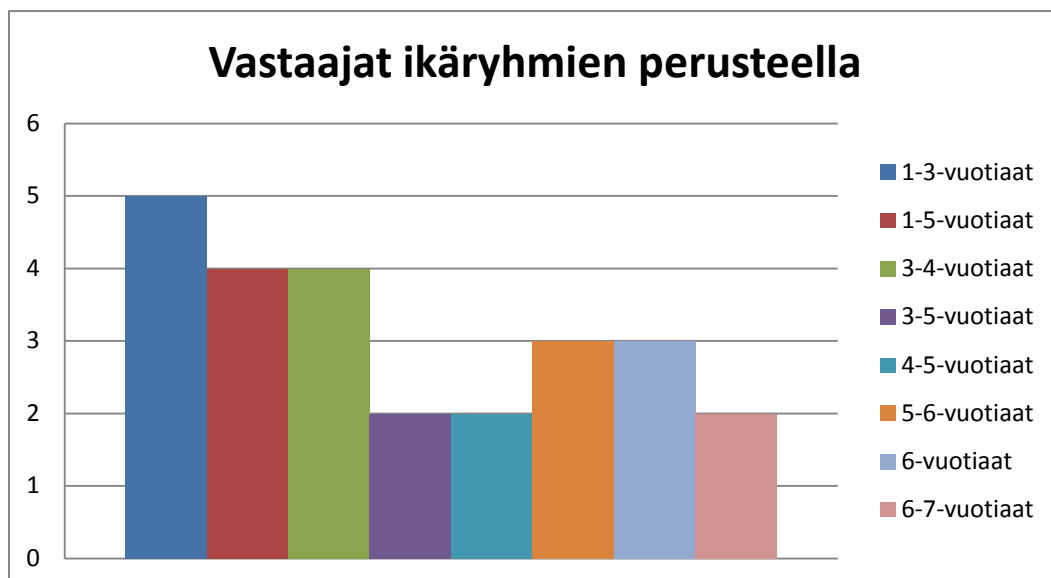
8.1 Taustatiedot

Taustatiedoissa kysyttiin vastaajan ammattinimikettä, ryhmässä olevien lasten määrää ja ryhmän lasten ikähaarukkaa. Ammattinimikettä kysymällä haluttiin varmistaa, että vastaaja kuuluu tutkimuksen määrittelemiin varhaiskasvattajiin. Taustatiedoilla haluttiin selvittää vastaajan ryhmässä olevien lasten määrä ja ikähaarukka, jotta saataisiin selville vaikuttavatko ne jotenkin vastaajiin.

8.1.1 Vastaajien lapsiryhmien ikähaarukat

Vastaajista 16 eli 64 % oli lastentarhanopettajia ja yhdeksän eli 36 % lastenhoitajia. Vastaajista yhden ryhmässä oli 1–2,5-vuotiaita lapsia, neljän ryhmässä oli 1–3-vuotiaita lapsia, kolmen 1–5-vuotiaita lapsia, yhden 2–5-vuotiaita lapsia, neljän 3–4-vuotiaita lapsia, kahden 3–5-vuotiaita lapsia, kahden 4–5-vuotiaita lapsia, kolmen 5–6-vuotiaita lapsia, kolmen 6-vuotiaita lapsia ja kahden 6-7-vuotiaita lapsia.

Ikähaarukat joissa oli yksi vastaaja, liitettiin sitä lähimpänä olevaan ikähaarukkaan. Vastaaja, jonka ryhmässä oli 1–2,5-vuotiaita lapsia, liitettiin 1–3-vuotiaiden ikähaarukkaan. Myös vastaaja, jonka ryhmässä oli 2–5-vuotiaita lapsia, liitettiin 1–5-vuotiaiden ikähaarukkaan. Aineistosta syntyi kahdeksan vertailtavaa ryhmää. 1–3-vuotiaiden varhaiskasvattajat, 1–5-vuotiaiden varhaiskasvattajat, 3–4-vuotiaiden varhaiskasvattajat, 3–5-vuotiaiden varhaiskasvattajat, 4–5-vuotiaiden varhaiskasvattajat, 5–6-vuotiaiden varhaiskasvattajat, 6-vuotiaiden varhaiskasvattajat ja 6–7-vuotiaiden varhaiskasvattajat. Kuvioissa 1, 2, 6 sekä 7 vaakasuora akseli kuvaa näiden vertailtavien ryhmien vastaajien määrää, kun taas kuvioissa 3, 4 sekä 5 pystysuora akseli kuvaa vastaajien määrää.

Kuvio 1. Vastaajat lapsiryhmän ikähaarukan mukaan.

Varhaiskasvattajista viisi kuului 1–3-vuotiaiden ryhmään, neljä 1–5-vuotiaiden ryhmään, neljä 3–4-vuotiaiden ryhmään, kaksi 3–5-vuotiaiden ryhmään, kaksi 4–5-vuotiaiden ryhmään, kolme 5–6-vuotiaiden ryhmään, kolme 6-vuotiaiden ryhmään ja kaksi 6–7-vuotiaiden ryhmään.

8.1.2 Vastaajien lapsiryhmien koko

Kaksi vastaajaa 1–3-vuotiaiden lasten ryhmästä vastasi ryhmäkooksi 11, kaksi 12 ja yksi 14 lasta. Kaikki neljä vastaajaa 1–5-vuotiaiden lasten ryhmästä vastasi ryhmäkoon olevan 17 lasta. Yksi vastaaja 3–4-vuotiaiden lasten ryhmästä vastasi 17 ja loput kolme vastasi 22 lasta. 3–5-vuotiaiden lasten ryhmästä toisessa ryhmäkoko oli 17 ja toisessa 21 lasta. Molemmat vastaajat 4–5-vuotiaiden lasten ryhmästä kertoivat ryhmäkoon olevan 17 lasta. Yksi vastaaja 5–6-vuotiaiden lasten ryhmästä vastasi 15 ja kaksi 20 lasta. 6-vuotiaiden lasten ryhmästä yksi vastasi 20 ja kaksi 21 lasta. Toinen 6–7-vuotiaiden lasten ryhmästä vastasi ryhmässä olevan 21 ja toinen 27 lasta.

8.2 Käytätkö kirjallisuutta osana varhaiskasvatusta ryhmässäsi?

Tämän strukturoidun kysymyksen vastausvaihtoehtona olivat päivittäin, 1–2 kertaa viikossa, 1–2 kertaa kuukaudessa ja harvemmin. Yksi vastaus 6-vuotiaiden

lasten edustajista jouduttiin hylkäämään epäselvyyden vuoksi. Jokaisen ikähaarukan edustajat eli jäljelle jääneet 24 varhaiskasvattajaa vastasivat kaikki käyttävänä päivittäin kirjallisuutta.

8.3 Millaista kirjallisuutta luet lapsiryhmällesi?

Tämä kysymys oli avoin ja vastaajat saivat luetella kyselylomakkeeseen millaista kirjallisuutta he käyttävät lapsiryhmässä. 1–3-vuotiaiden edustajista kaikki vastasivat lukevansa kuva- ja katselukirjoja, lisäksi kaksi vastasi satukirjallisuuden, loru- sekä runokirjat. 1–5-vuotiaiden edustajista kolme mainitsi lukevansa satukirjallisuutta, kaksi lasten valitsemaa kirjallisuutta ja yhden maininnan saivat loru- ja runokirjat, luontokirjat, tietokirjat, ajankohtainen kirjallisuus, eläinkirjat, kirjaston kirjat sekä kirjallisuus, joka on laadukasta. 3–4-vuotiaiden edustajista kaikki vastasivat satukirjallisuuden, kaksi vastasi kuva- ja katselukirjat sekä tietokirjallisuuden. Luontokirjat, tietokirjat, musiikki- ja laulukirjat sekä kansansadut saivat yhden maininnan.

3–5-vuotiaiden ryhmän kasvattajat vastasivat molemmat lukevansa satukirjallisuutta ja yhden maininnan saivat monenlainen kirjallisuus, kuva- ja katselukirjat, loru- ja runokirjat, ajankohtainen kirjallisuus, lasten ikäkauteen sopiva kirjallisuus, eläinkirjat sekä kirjaston kirjat. Molemmat kasvattajat 4–5-vuotiaista vastasivat lukevansa luontokirjallisuutta. Yhden maininnan saivat satukirjallisuus, loru- ja runokirjat, musiikki- ja laulukirjat sekä Askeleittain materiaali. Kaksi kasvattajaa 5–6-vuotiaista lukevat lastenikäkauteen sopivaa kirjallisuutta ja yksi kasvattaja lukee saturomaaneja sekä lapsien omia tarinoita. 6-vuotiaiden edustajista kaksi lukee satukirjallisuutta ja kuva- ja katselukirjoja. Loru- ja runokirjat, tietokirjallisuus, ajankohtainen kirjallisuus, saturomaanit ja lasten kirjasarjat saivat yhden maininnan. 6–7-vuotiaiden edustajat lukevat satukirjallisuutta, kuva- ja katselukirjoja, luontokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä esikoulukirjaan liittyvää kirjallisuutta. Kaikki nämä mainittiin kerran. Taulukossa 1 on esitetty vastaukset kunkin ikähaarukan mukaan sekä kaikki vastaukset yhteensä.

Taulukko 1. Lapsille luettu kirjallisuus.

Vastaajat	1-3-vuotiaat	1-5-vuotiaat	3-4-vuotiaat	3-5-vuotiaat	4-5-vuotiaat	5-6-vuotiaat	6-vuotiaat	6-7-vuotiaat	Yhteensä
Teemat									
Satukirjallisuus	2	3	4	2	1		2	1	15
Kuva- ja katselukirjat	5		2	1			2	1	11
Loru- ja runokirjat	2	1		1	1		1		6
Luontokirjat		1	1		2			1	5
Tietokirjallisuus		1	2				1	1	5
Ajankohtaisia		1		1			1		3
Lastenikäkauteen sopivat				1		2			3
Saturomaanit						1	1		2
Musiikki- ja laulukirjat			1		1				2
Eläinkirjat		1		1					2
Lasten valitsema		2							2
Kirjaston kirjat		1		1					2
Kansansadut			1						1
Laadukasta		1							1
Lasten omat tarinat						1			1
Lasten kirjasarjat							1		1
Esikoulukirjaan liittyvää								1	1
Monenlaista				1					1
Askeleittain					1				1

Yhteensä kaikki vastaajat huomioiden satukirjallisuus sai 15 mainintaa, kuva- ja katselukirjat 11 ja loru- ja runokirjat kuusi. Luontokirjallisuus ja tietokirjallisuus saivat viisi mainintaa. Ajankohtaisen ja lastenikäkauteen sopivan kirjallisuuden mainitsivat kolme vastaajaa. Saturomaanit, musiikki- laulukirjat, eläinkirjat, lasten valitsema kirjallisuus sekä kirjaston kirjallisuus saivat kaksi mainintaa. Kansansadut, laadukas kirjallisuus, lasten omat tarinat, lasten kirjasarjat, esikoulukirjaan liittyvä kirjallisuus, monenlaiset ja Askeleittain saivat kukin yhden maininnan.

8.4 Millaisia satuja luet lapsiryhmällesi?

Tähän kyselylomakkeen avoimeen kysymykseen vastaajat luettelivat millaista satuja lukevat lapsiryhmälle. 1–3-vuotiaiden kasvattajista neljä lukee lyhyitä satuja, kaksi yksinkertaisia sekä yksi perinteisiä ja kuvasatukirjoja. 1–5-vuotiaiden kasvattajista kolme lukee lapsia kiinnostavia kirjoja, kaksi ajankohtaan/teemaan sopivia ja kieltä tukevia. Yhden maininnan saivat perinteiset, lyhyet, monipuoliset, ikäkauteen sopivat, eläinaiheiset, laadukkaat, tunnetaitoihin liittyvät ja sosiaalisia taitoja opettavat. Kolme edustajaa 3–4-vuotiaista vastasi lukevansa perinteisiä satuja. Kaksi kertaa mainittiin lapsia kiinnostavat, monipuoliset, opetukselliset/opettavaiset, ajankohtaan/teemaan sopivat sekä mielikuvitusta herättelevät. Kerran mainittiin vuodenaikoihin liittyvät, hyvällä kuvituksella varustetut ja metsäaiheiset.

3–5-vuotiaiden edustajat lukevat perinteisiä, monipuolisia, opetuksellisia/opettavaisia, kuvasatukirjoja, mielikuvitusta herätteleviä, yksinkertaisia, loru- ja runosatuja, vuodenaikoihin liittyviä, hyvällä kuvituksella olevia sekä eläinaiheisiä satuja. Kaikki nämä mainittiin kerran. 4–5-vuotiaiden kasvattajat mainitsivat kerran lapsia kiinnostavat, monipuoliset, kuvasatukirjat ja ikäkauteen sopivat sadut. 5–6-vuotiaiden edustajat mainitsivat kaksi kertaa opetukselliset/opettavaiset, loru- ja runosadut sekä viihdyttävät. Perinteisiä satuja ilmoitti lukevansa yksi. Kaksi 6-vuotiaiden kasvattajista kirjoitti lukevansa perinteisiä satuja. Ilmaisut lapsia kiinnostavat, ajankohtaan/teeman sopivat, kuvasatukirjat, jatkosadut, vuodenaikoihin liittyvät ja saturomaanit tulivat esiin kerran. Molemmat vastaajat 6–7-vuotiaista kirjoittivat lukevansa jatkosatuja. Vastauksissa käytettiin kerran myös ilmaisia kuvasatukirjat ja ei liian pitkät. Taulukossa 2 on esitetty vastaukset kunkin ikähaarukan mukaan ja kaikki vastaukset yhteensä.

Taulukko 2. Lapsille luetut sadut.

Vastaajat	1-3-vuotiaat	1-5-vuotiaat	3-4-vuotiaat	3-5-vuotiaat	4-5-vuotiaat	5-6-vuotiaat	6-vuotiaat	6-7-vuotiaat	Yhteensä
Teemat									
Perinteiset	1	1	3	1		1	2		9
Lyhyet/ei liian pitkät	4	1	1					1	7
Lapsia kiinnostavat		3	2		1		1		7
Monipuoliset		1	2	1	1				5
Opetukselliset/opettavaiset			2	1		2			5
Ajankohtaan/teemaan sopivat		2	2				1		5
Kuvasatukirjat	1			1	1		1	1	5
Mielikuvitusta herättelevät			2	1					3
Yksinkertaiset	2			1					3
Jatkosadut							1	2	3
Loru/runosadut				1		2			3
Vuodenaikoihin liittyvät			1	1			1		3
Hyvä kuvitus			1	1					2
Viihdyttävät						2			2
Ikäkauteen sopivat		1			1				2
Kieltä tukevat		2							2
Eläinaiheiset		1		1					2
Saturomaanit							1		1
Metsäaiheiset			1						1
Laadukkaat		1							1
Tunnetaitoihin liittyvät		1							1
Sosiaalisia taitoja opettavat		1							1

Kaikki vastaukset huomioiden perinteiset sadut saivat yhdeksän kannattajaa. Seitsemän kertaa käytettiin ilmaisia, lyhyet/ei liian pitkät sekä lapsia kiinnostavat. Viisi kertaa käytettiin ilmaisia monipuoliset, opetukselliset/opettavaiset, ajankohtaan/teemaan sopivat ja kuvasatukirjat. Kolme kertaa mainittiin sanat mielikuvitusta herättelevät, yksinkertaiset, jatkosadut, loru- ja runosadut ja vuodenaikoihin liittyvät. Kaksi mainintaa sai sanat hyvä kuvitus, viihdyttävät, ikäkauteen sopivat, kieltä tukevat ja eläinaiheiset. Saturomaanit, metsäaiheiset, laadukkaat, tunnetaitoihin liittyvät ja sosiaalisia taitoja opettavat sadut ilmaistiin kerran.

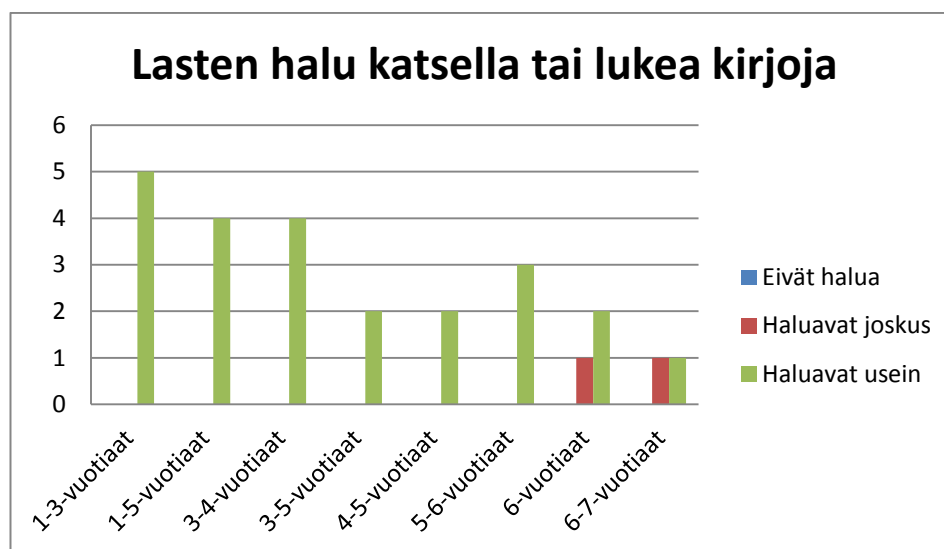
8.5 Haluavatko ryhmäsi lapset kuunnella satuja?

Tämän strukturoidun kysymyksen vastausvaihtoehtoina olivat: eivät halua, haluavat joskus ja haluavat usein. Jokaisen ikähaarukan edustajat eli kaikki 25 vastaajaa olivat sitä mieltä, että ryhmän lapset haluavat kuunnella satuja usein.

8.6 Haluavatko ryhmäsi lapset itse katsella tai lukea kirjoja?

Vastaajat 1–3-vuotiaiden lasten ryhmästä 5–6-vuotiaiden lasten ryhmään olivat sitä mieltä, että lapset haluavat usein katsella tai lukea kirjoja. 6-vuotiaiden lapsi-

ryhmän edustajista kaksi vastasi lasten haluavan usein katsella tai lukea kirjoja ja yksi vastasi, että haluavat joskus. 6–7-vuotiaiden lasten ryhmästä toinen vastasi, että lapset haluavat usein katsella tai lukea kirjoja ja toinen oli sitä mieltä, että lapset haluavat tehdä sitä joskus. Kuviossa 2 on esitetty varhaiskasvattajien vastaukset.

Kuvio 2. Lasten halu katsella tai lukea kirjoja.

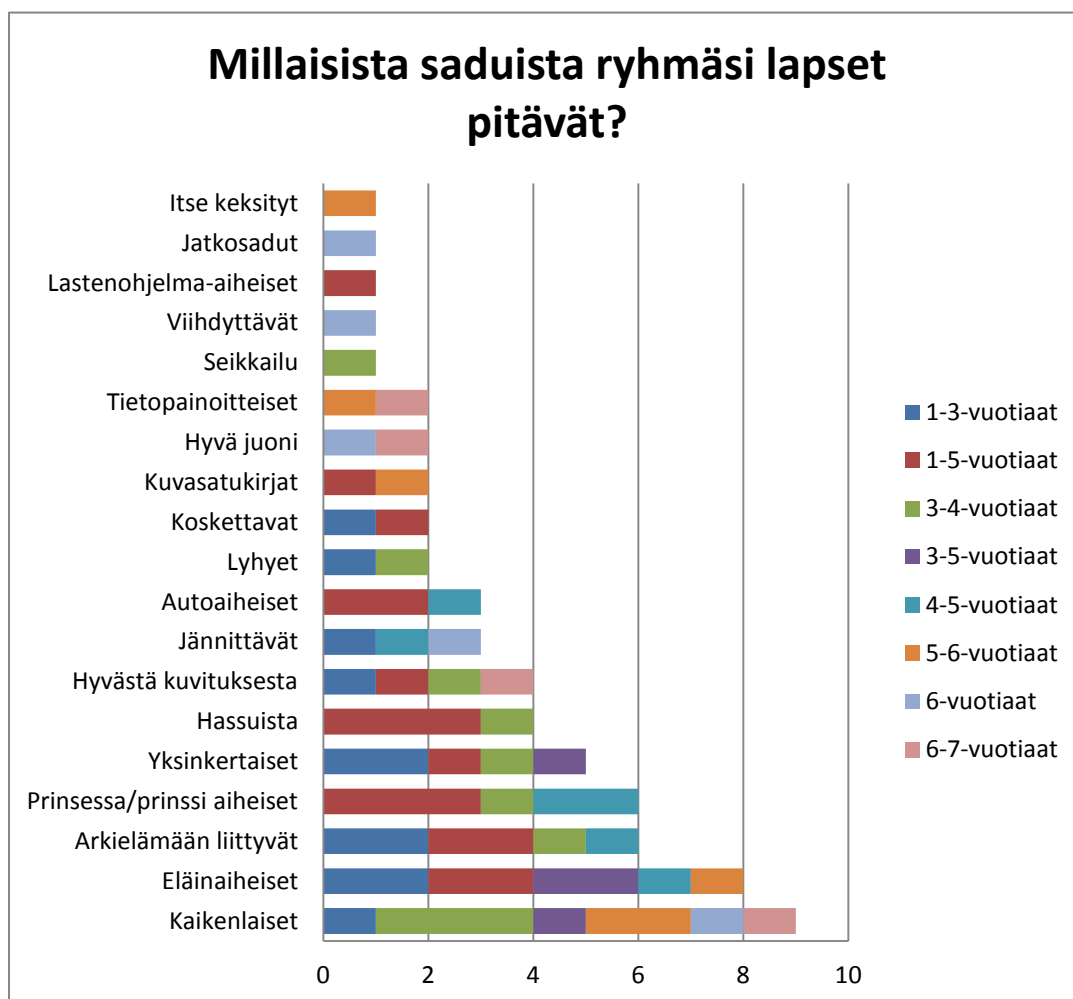
8.7 Millaisista saduista ryhmäsi lapset pitävät?

Tähän avoimeen kysymykseen yksi 1–3-vuotiaiden edustaja jätti vastaamatta. Toinen 6–7-vuotiaiden edustajista ei osannut vastata kysymykseen, koska ryhmä oli hänelle uusi.

1–3-vuotiaiden kasvattajien vastauksista esiin nousi kahdella maininnalla eläinaiheiset, arkielämään liittyvät ja yksinkertaiset sadut. Ilmaukset kaikenlaiset, hyvä kuvitus, jännittävät, lyhyet ja koskettavat mainittiin kerran. Kolmen 1–5-vuotiaiden kasvattajan mielestä ryhmän lapset pitävät prinsessa ja prinssi-aiheisista sekä hassuista saduista. Kahden vastaajaan mukaan lapset pitävät eläinaiheisista, arkielämään liittyvistä ja autoaiheisista saduista. Yksinkertaiset, hyvä kuvitus, koskettavat, kuvakirjat ja lastenohjelma-aiheiset sadut mainittiin vastauksista kerran. Kolmen 3–4-vuotiaiden kasvattajan mielestä lapset pitävät kaikenlaisista sa-

duista. Käsitteet arkielämään liittyvät, prinsessa ja prinssiaihteiset, yksinkertaiset, hassut, hyvä kuvitus, lyhyet ja seikkailu ilmaistiin kerran.

Molemmat 3–5-vuotiaiden kasvattajista olivat sitä mieltä, että lapset pitävät eläinaiheisista saduista. Kaikenlaiset ja yksinkertaiset sadut ilmaistiin kerran. Molemmat 4–5-vuotiaiden kasvattajista mainitsivat lasten pitävät prinsessa ja prinssiaiheisista saduista. Eläinaihteiset, arkielämään liittyvät, jännittävät ja autoaihteiset sadut ilmaistiin kerran. Kaksi 5–6-vuotiaiden kasvattajaa vastasi kaikenlaiset sadut ja yhden maininnan saivat eläinaihteiset, kuvakirjat, tietopainotteiset ja itse keksityt sadut. 6-vuotiaiden kasvattajat vastasivat lasten pitävät kaikenlaisista, jännittävistä, hyvin keksitystä juonesta, viihdyttävistä ja jatkosaduista. 6–7-vuotiaiden kasvattajat käyttivät ilmaisia kaikenlaiset, hyvä kuvitus, hyvä juoni ja tietopainotteiset.

Kuvio 3. Sadut, joista lapset pitävät.

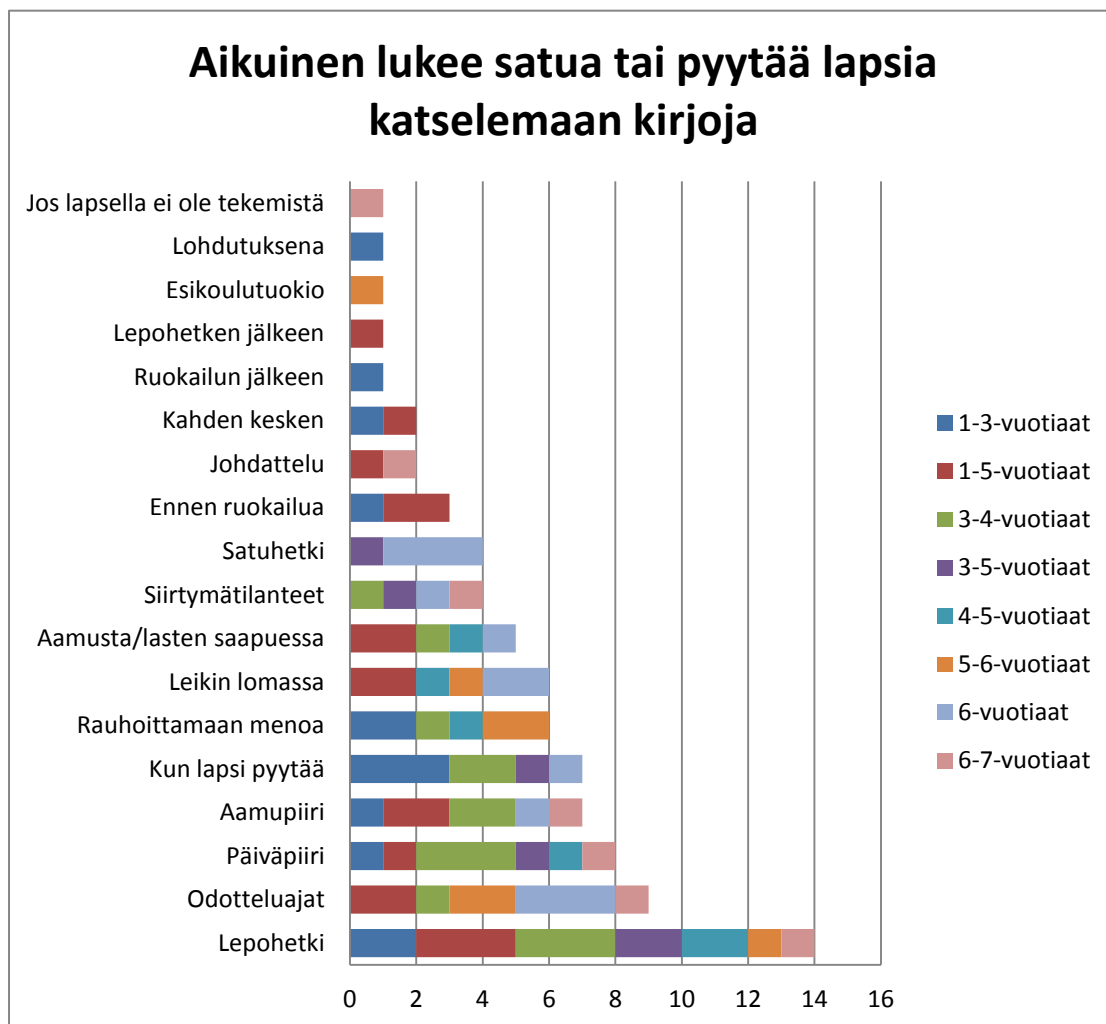
Kuviossa 3 on esitetty kunkin ikähaarukan kasvattajien vastaukset sekä aineistosta saatu kokonaistulos. Kaikki vastaajat huomioiden ilmaus kaikenlaiset sadut mainittiin eniten, yhdeksän kertaa. Kahdeksan kertaa mainittiin eläinaiheiset sadut, kuusi kertaa arkielämään liittyvät sekä prinsessa ja prinssi-aiheiset sadut, viisi kertaa yksinkertaiset sadut, neljä kertaa hassut ja hyvällä kuvituksella varustetut sadut. Kolme kertaa jännittävät ja autoaiheiset sadut, kaksi kertaa lyhyet, koskettavat, kuvakirjat, hyvällä juonella varustetut ja tietopainotteiset. Yhden kerran käytettiin ilmauksia seikkailu, viihdyttävät, lastenohjelma-aiheiset, jatkosadut ja itse keksityt.

8.8 Millaisissa tilanteissa luet satuja tai pyydät lapsia katselemaan kirjoja?

1–3-vuotiaiden kasvattajista kolme lukee satuja silloin kun lapsi itse pyytää. Kaksi lukee satuja lepohetken aikana sekä rauhoittamaan lapsia ja levotonta menoa. Kerran mainittiin aamupiiri, ennen ja jälkeen ruokailun, päiväpiiri, lohdutukseksi ja kahden kesken. 1–5-vuotiaiden kasvattajista kolme lukee satuja lepohetken aikana. Kaksi kasvattajaa aamusta kun lapset saapuvat, aamupiirissä, ennen ruokailua, odotteluaikoina sekä leikin lomassa. Kerran vastattiin lepohetken jälkeen, päiväpiirissä, johdatteluksi ja kahden kesken. 3–4-vuotiaiden kasvattajista kolme lukee ennen lepohetkeä ja päiväpiirissä. Kaksi aamupiirissä ja silloin kun lapsi pyytää. Yhden maininnan saivat aamulla lasten saapuessa, siirtymätilanteissa, odotteluaikoina sekä rauhoittamaan menoa.

Molemmat 3–5-vuotiaiden kasvattajat lukevat satuja lepohetkellä. Yhden maininnan saivat siirtymätilanteet, päiväpiiri, satuhetki ja silloin kun lapsi pyytää. Molemmat 4–5-vuotiaiden kasvattajat lukevat satuja lepohetkellä. Ilmaisut aamulla, päiväpiirissä, rauhoittamaan menoa ja leikin lomassa vastattiin kerran. 5–6-vuotiaiden kasvattajista kaksi vastasi odotteluaikoina ja rauhoittamaan menoa. Yhden maininnan saivat lepohetki, esikoulutuokio ja leikin lomassa. Kaikki kolme 6-vuotiaiden kasvattajaa vastasivat odotteluaikoina ja satuhetkellä. Kaksi vastasi leikin lomassa ja kerran vastattiin aamulla, aamupiirissä, siirtymätilanteissa ja silloin kun lapsi pyytää. 6–7-vuotiaiden kasvattajat vastasivat ilmaukset aamupiiri,

lepohetki, siirtymätilanteet, odotteluajat, päiväpiiri, johdatteluksi sekä jos lapsella ei ole tekemistä. Kuviossa 4 on esitetty kunkin ikähaarukan kasvattajien vastaukset sekä aineistosta saatu kokonaistulos.

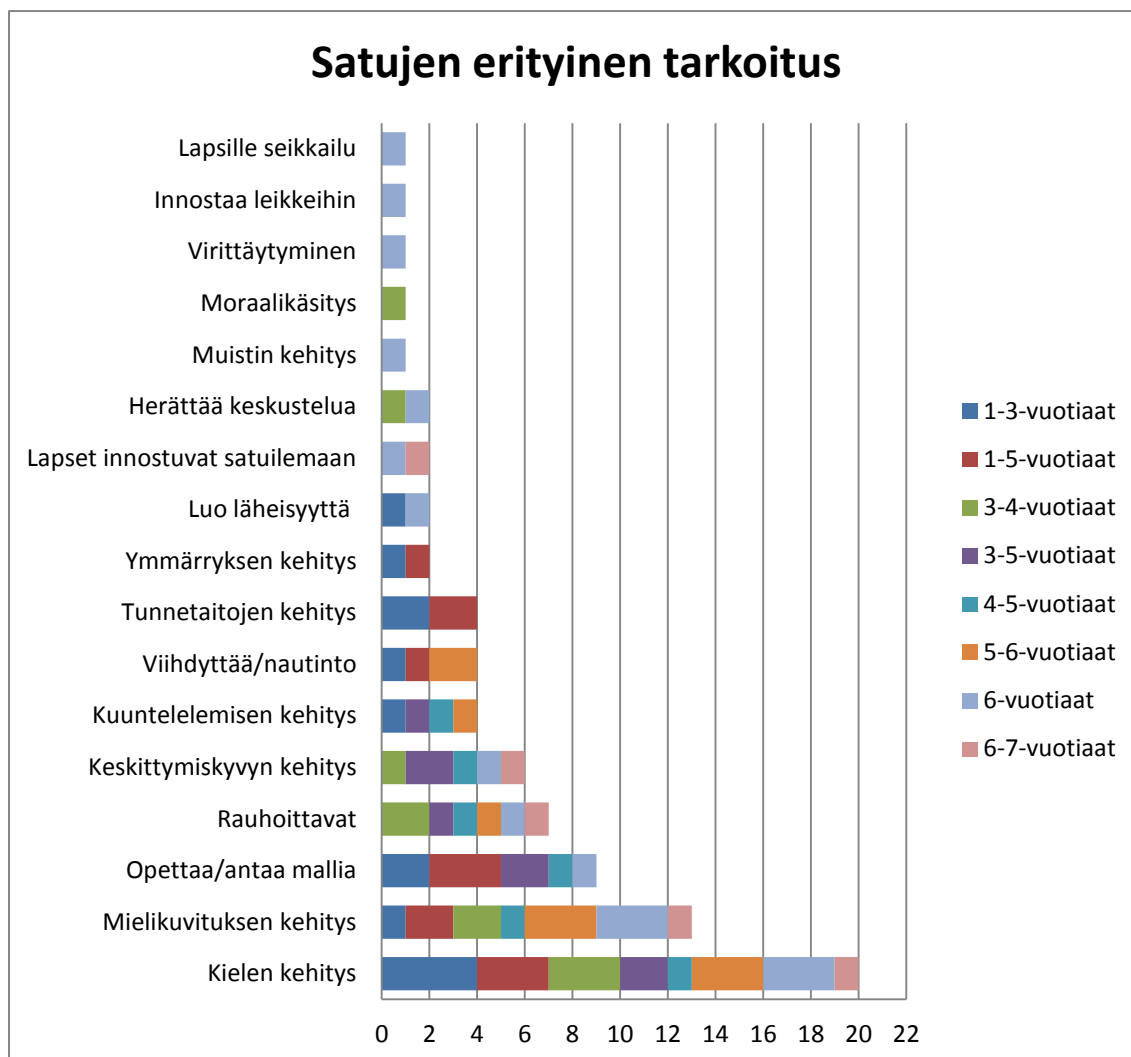
Kuvio 4. Tilanteet, joissa varhaiskasvattaja pyytää lasta lukemaan tai katselemaan kirjoja.

Kaikki vastaukset huomioiden eniten mainintoja sai lepohetki, 14. Yhdeksän vastaajaa lukee tai pyytää lapsi katselemaan kirjoja odotteluaikoina, kahdeksan päiväpiirissä ja seitsemän aamupiirissä. Kuusi vastasi rauhoittamaan menoa, leikin lomassa ja silloin kun lapsi pyytää. Viisi vastasi aamusta lasten saapuessa. Neljä vastasi siirtymätilanteet ja satuhetket. Kolme vastasi ennen ruokailua ja kaksi johdatteluksi sekä kahden kesken. Yhden kerran mainittiin ruokailun jälkeen, lepohetken jälkeen, esikoulutuokio, lohdutukseksi ja jos lapsella ei ole tekemistä.

8.9 Onko satujen lukemisella mielestäsi jokin erityinen tarkoitus?

Neljän 1–3-vuotiaiden kasvattajan mielestä satujen lukemisen erityinen tarkoitus on kieli kehitys. Kahden mielestä sadut opettavat/antavat mallia sekä kehittävät tunnetaitoja. Kerran vastattiin mielikuvituksen, kuuntelemisen ja ymmärryksen kehitys sekä viihdyttäminen, nautinto ja läheisyyden luominen. Kolme 1–5-vuotiaiden kasvattajista oli sitä mieltä, että satujen erityinen merkitys on kielen kehityksen tukeminen ja opetuksen/mallin antaminen. Kahden vastaajan mielestä mielikuvituksen ja tunnetaitojen kehitys. Kerran vastattiin ymmärryksen kehitys ja viihdyttäminen. Kolme 3–4-vuotiaiden kasvattajista vastasi kielen kehityksen ja kaksi mainitsi mielikuvituksen kehittymisen sekä niiden rauhoittavan lasta. Kerran vastattiin keskittymiskyvyn kehitys, herättää keskustelua ja moraalien oppiminen.

3–5-vuotiaiden kasvattajista molemmat olivat sitä mieltä, että satujen erityinen tarkoitus on kielen ja keskittymiskyvyn kehitys sekä mallin/opin antaminen. Kerran mainittiin rauhoittaminen ja kuuntelemisen kehitys. 4–5-vuotiaiden kasvattajat mainitsivat kerran kielen, mielikuvituksen, keskittymiskyvyn ja kuuntelemisen kehityksen. Myös mallin/opin antaminen ja rauhoittava vaikutus vastattiin kerran. Kaikki kolme 5–6-vuotiaiden kasvattajista vastasi kielen ja mielikuvituksen kehittävän. Kaksi vastasi, että sadut viihdyttävät ja luovat nautintoa. Kerran vastattiin, että ne rauhoittavat ja kehittävät kuuntelemista. Kaikki kolme 6-vuotiaiden kasvattajaa vastasi kielen ja mielikuvituksen kehittymisen. Kerran mainittiin keskittymiskyvyn ja muistin kehitys, opettaa/antaa mallia, rauhoittavat, luo läheisyyttä, lapset innostuvat satuilemaan, herättää keskustelua, virittäytyminen, innostaa leikkeihin sekä ne ovat lapsille seikkailu. 6–7-vuotiaiden kasvattajat mainitsivat kerran kielen, mielikuvituksen ja keskittymiskyvyn kehityksen sekä ne rauhoittavat ja innostavat lapsia satuilemaan. Kuviossa 5 on selvitetty kunkin ikähaarukan kasvattajien vastaukset sekä aineistosta saatu kokonaistulos.

Kuvio 5. Satujen lukemisen erityistarkoitus.

Kaikki vastaajat huomioiden kielenkehitys sai 20 mainintaa. 13 kertaa vastattiin mielikuvituksen kehitys. Yhdeksän kertaa vastattiin satujen opettavan/antavan mallia. Seitsemän oli sitä mieltä, että satujen erityinen tarkoitus on rauhoittaa. Kuuden henkilön mielestä keskittymiskyvyn kehittämien. Neljä vastasi kuuntelemisen ja tunnetaitojen kehityksen sekä satujen viihdyttävän ja luovan nautintoa. Kahden mielestä erityinen merkitys on ymmärryksen kehittämien, läheisyyden luominen, lapsien innostaminen satuilemaan ja keskustelun herättämisen. Kerran vastattiin muistin kehitys, moraalikäsitys, virittäytyminen, innostavat leikkeihin ja ne ovat lapsille seikkailu.

8.10 Täytyykö saduissa olla mielestäsi jokin sanoma tai opetus?

Tämän strukturoidun kysymyksen vastausvaihtoehtoina olivat: ei tarvitse, sadut ovat ajanvietettä; joissakin, ei kaikissa sekä tarvitsee, satujen pitää olla opettavaisia. Ryhmistä 1–3-vuotiaat ja 1–5-vuotiaat jouduttiin hylkäämään yksi vastaus ristiriitaisuuden ja tulkinnan vaikeuden vuoksi. Myös kaksi vastausta 3–4-vuotiaiden ryhmästä jouduttiin hylkäämään saman syyn vuoksi. Kaikki jäljelle jääneet 21 vastaajaa olivat valinneet vaihtoehdon ”joissakin, ei kaikissa”.

8.11 Millainen on mielestäsi hyvä satu?

Yksi 1–3-vuotiaiden edustajista ei vastannut tähän avoimeen kysymykseen. Kolme 1–3-vuotiaiden kasvattajaa piti hyvänä satuna, sellaista joka on opetuksellinen. Kahden mielestä selkeä ja hyvällä kuvituksella varustettu satu on hyvä. Kerran ilmaistiin mielenkiintoinen, hyvä juoni/rakenne, hyvä kieli, huumori, inhimillinen, hyvä loppu, lapsi haluaa kuulla usein, seikkailu/jännitys sekä iloinen/kaunis. Kolme 1–5-vuotiaiden kasvattajaa vastasi hyvän sadun herättävän keskustelua ja ajatuksia. Kahden vastaajan mielestä sanat mielenkiintoinen, hyvä juoni/rakenne, selkeä, ruokkii mielikuvitusta ja leikkiä kuvastavat hyvää satua. Yhden kerran ilmaistiin opetuksellinen/opettavainen, hyvä kieli, mukaansatempaava ja kiinnostava alku. Kaksi 3–4-vuotiaiden kasvattajaa vastasi mielenkiintoinen, herättää keskustelua/ajatuksia. Kerran mainittiin opetuksellinen/opettavainen, hyvä kieli, selkeä, ruokkii mielikuvitusta/leikkiä, mukaansatempaava, huumori ja sopii jatko-työstämiseen.

Molemmat 3–5-vuotiaiden edustajat vastasivat elementit mielenkiintoinen ja sopivan mittainen. Kerran vastattiin herättää keskustelua/ajatuksia, hyvät kuvat ja iloinen/kaunis. Molemmat 4–5-vuotiaiden edustajat vastasivat selkeä ja hyvä kieli. Elementit opetuksellinen/opettavainen, hyvät kuvat ja inhimillinen mainittiin kerran. 5–6-vuotiaiden kasvattajista kaksi vastasi mukaansatempaava ja ruokkii mielikuvitusta/leikkiä. Kerran vastattiin opetuksellinen/opettavainen, hyvä juoni/rakenne, iloinen/kaunis, seikkailu/jännitys ja viihdyttävä. Kaikki kolme 6-

vuotiaiden kasvattajaa oli sitä mieltä, että hyvässä sadussa on hyvä juoni ja rakenne. Kahden mielestä täytyy olla hyvät kuvat ja kerran vastattiin opetuksellisen/opettavainen, hyvä kieli, mukaansa tempaava, sopivan mittainen ja viihdyttävä. Molemmat 6–7-vuotiaiden kasvattajat vastasivat mielenkiintoisuuden tekevän hyvän sadun. Kerran mainittiin sanat herättää keskustelua/ajatuksia, hyvä kieli, seikkailu/jännitys ja huumori. Taulukossa 3 on kuvattu kunkin ikähaarukan kasvattajien vastaukset sekä aineistosta saatu kokonaistulos.

Taulukko 3. Varhaiskasvattajien kuvauksia hyvästä sadusta.

Vastaajat	1-3-vuotiaat	1-5-vuotiaat	3-4-vuotiaat	3-5-vuotiaat	4-5-vuotiaat	5-6-vuotiaat	6-vuotiaat	6-7-vuotiaat	Yhteensä
Teemat									
Mielenkiintoinen	1	2	2	2				2	9
Opetuksellinen/opettavainen	3	1	1		1	1	1		8
Herättää keskustelua/ajatuksia		3	2	1				1	7
Hyvä juoni/rakenne	1	2				1	3		7
Hyvä kieli	1	1	1		2		1	1	7
Selkeä	2	2	1		2				7
Hyvät kuvat	2			1	1		2		6
Ruokkii mielikuvitusta/leikkiä		2	1			2			5
Mukaansa tempaava		1	1			2	1		5
Iloinen/kaunis	1			1		1			3
Huumori	1		1					1	3
Seikkailu/jännitys	1					1		1	3
Sopivan mittainen				2			1		3
Viihdyttävä						1	1		2
Inhimillinen	1				1				2
Kiinnostava alku		1							1
Hyvä loppu	1								1
Lapsi haluaa kuulla usein	1								1
Sopii jatkotyöstämiseen			1						1

Kaikki vastaukset huomioiden yhdeksän vastaajaa piti hyvänä satuna sellaista joka on mielenkiintoinen. Kahdeksan on sitä mieltä, että opetuksellinen/opettavainen satu on hyvä. Seitsemän kertaa ilmaistiin herättää keskustelua/ajatuksia, hyvä juoni/rakenne, hyvä kieli ja selkeä. Kuuden vastaajan mielestä hyvät kuvat tekevät sadusta hyvän. Viisi kertaa mainittiin ruokkii mielikuvitusta/leikkiä ja mukaansa tempaava. Kolme kertaa ilmaistiin iloinen/kaunis, huumori, seikkailu/jännitys ja sopivan mittainen. Kaksi vastaajaa mainitsi viihdyttävän ja inhimillisen. Yhden kerran vastattiin kiinnostava alku, hyvä loppu, lapsi haluaa kuulla usein sekä sopii jatkotyöstämiseen.

8.12 Jos lapsi pyytää aikuista lukemaan, onko siihen aikaa?

1-3-vuotiaiden ryhmästä jouduttiin hylkäämään yksi vastaus epäselvyyden vuoksi. Lopuista vastaajista yhden mielestä aina on aikaa lukea lapselle satu ja kolme vastasi, että usein on aikaa. 1-5-vuotiaiden ryhmän vastaajat olivat sitä mieltä, että usein on aikaa. 3-4-vuotiaiden ryhmästä kolme vastasi usein olevan aikaa ja yksi vastasi, että aina on aikaa. 3-5-vuotiaiden ryhmästä molemmat olivat sitä mieltä, että usein on aikaa. 4-5-vuotiaiden ryhmästä toinen vastasi usein olevan aikaa ja toinen oli sitä mieltä, että aina on aikaa. 5-6-vuotiaiden edustajista kahden mielestä usein on aikaa ja yhden mielestä aina on aikaa. 6-vuotiaiden ja 6-7-vuotiaiden edustajista kaikki vastasit usein olevan aikaa. Kuviossa 6 on esitetty kasvattajan mahdollisuus lukea lapselle, silloin kun lapsi pyytää.

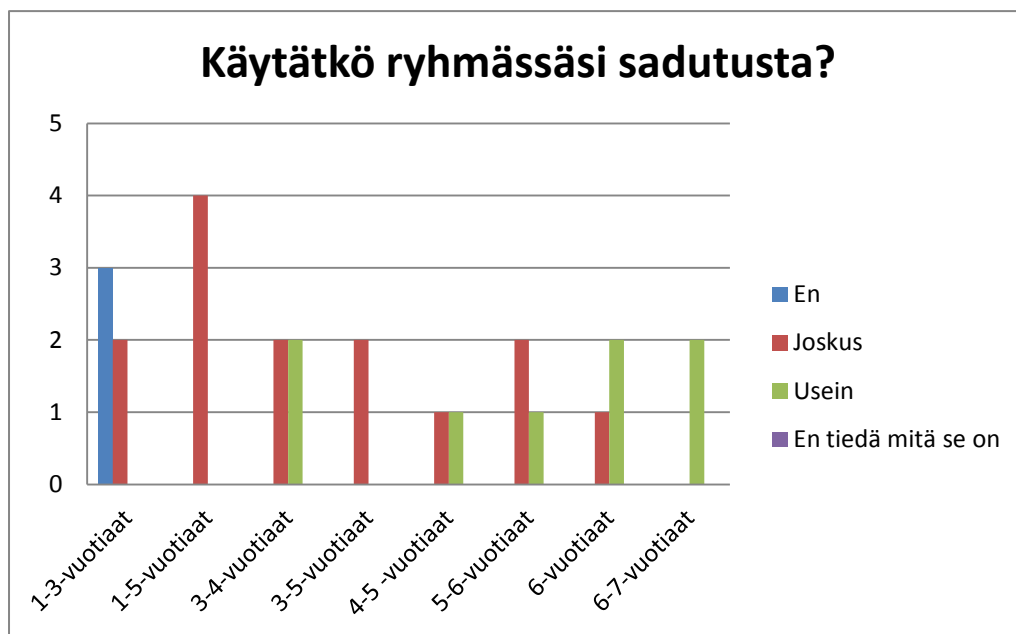

Kuvio 6. Varhaiskasvattajan mahdollisuus lukea lapselle, silloin kun lapsi pyytää.

8.13 Käytätkö ryhmässäsi sadutusta?

1-3-vuotiaiden ryhmästä kolme vastaajaa ei käytä ryhmässään sadutusta ja kaksi käyttää joskus. 1-5-vuotiaiden edustajat käyttävät joskus sadutusta. 3-4-vuotiaiden ryhmästä kaksi käyttää ryhmässään joskus sadutusta ja kaksi usein. 3-5-vuotiaiden ryhmästä molemmat vastaajat käyttävät sadutusta joskus. 4-5-

vuotiaiden ryhmästä toinen käyttää sadutusta joskus ja toinen usein. 5–6-vuotiaiden ryhmästä kaksi käyttää sadutusta joskus ja yksi usein. 6-vuotiaiden ryhmästä yksi vastasi käyttävänsä sadutusta joskus ja kaksi usein. 6–7-vuotiaiden ryhmän vastaajat käyttävät sadutusta usein. Kuviossa 7 on kuvattu vastaajien sadutuksen käyttö.

Kuvio 7. Varhaiskasvattajien sadutuksen käyttäminen.

8.14 Mitä mieltä olet lasten saduttamisesta?

1–3-vuotiaiden edustajista neljä vastasi saduttamisen olevan hyvä tapa. Kerran vastattiin kielen, itseluottamuksen ja mielikuvituksen kehittyvän sekä saduttamisen myötä lapsi saa äänensä kuuluviin ja se on hyvä tapa päästä lapsen ajatusmaailmaan. 1–5-vuotiaiden kaikki neljä edustajaa vastasivat sen olevan hyvä tapa. Kolmen mielestä se on hyvä tapa päästä lapsen ajatusmaailmaan. Kahden vastaajan mielestä se kehittää kieltä. Yhden maininnan saivat kerronnan, itseilmaisun, itseluottamuksen ja mielikuvituksen kehitys. Vastaajista yksi oli myös sitä mieltä, että aloitus sadutukseen täytyy tulla lapselta ja aikuisen täytyy harjoitella sadutusta. Sitä kuvailtiin läheiseksi tilanteeksi, jonka aikana voi havainnoida lapsen kehitystä. Kerran mainittiin myös pääsy lapsen ajatusmaailmaan, lapselle tulee hyvä mieli ja lapsi saa oman äänen kuuluviin. 3–4-vuotiaiden edustajista kaksi mainitsi

sadutuksen olevan positiivinen tapa ja siitä jää hyvä muisto. Kerran vastattiin muistin, mielikuvituksen ja itseilmaisun kehittyvän. Yksi oli myös sitä mieltä, että saduttaminen vaatii lapselta harjoittelua ja aikuisen täytyy olla tilanteessa läsnä. Ilmaukset huomion antaminen lapselle, lapsi saa äänensä kuuluviin, läheinen tilanne, syntyy hauskoja tarinoita, hyvä dokumentointitapa sekä havainnointitilanne mainittiin kerran.

Molemmat 3–5-vuotiaiden kasvattajaa vastasivat saduttamisen olevan positiivinen tapa ja sen kehittävän mielikuvitusta. Kerran mainittiin kielen, luovuuden ja keskittymiskyvyn kehittyvän. Myös läheinen ja kahdenkeskinen tilanne ilmaistiin kerran. 4–5-vuotiaiden molemmat edustajat vastasivat saduttamisen olevan hyvä tapa ja toinen vastasi lisäksi sadutustilanteen tuovan lapselle hyvän mielen. Kahden 5–6-vuotiaiden kasvattajan mielestä saduttaminen on läheinen tilanne ja siinä annetaan lapselle huomiota. Kerran sen mainittiin kehittävän kieltä ja itseluottamusta. Myös ilmaus saduttamisella pääsee sisälle lapsen ajatusmaailmaan, vastattiin kerran. Kahden 6-vuotiaiden edustajan mielestä saduttaminen on positiivinen tapa ja sen avulla pääsee lapsen ajatusmaailmaan. Yhden kerran mainittiin saduttamisen tuovan lapselle hyvän mielen, lapsi saa äänensä kuuluviin, se on läheinen tilanne, huomion antaminen, sen avulla voidaan suorittaa havainnointia ja dokumentointia. Yksi vastaajaa oli myös sitä mieltä, että saduttaminen ei sovellu kuin harvoille lapsille. Kahden 6–7-vuotiaiden kasvattajan mielestä saduttaminen on hyvä dokumentointitapa. Yhden kerran vastattiin lapsen kerronnan ja itseilmaisun kehittyvän, lapsi saa äänensä kuuluviin sekä lapsi saa aikuiselta huomiota. Taulukossa 4 on esitetty kokonaistulos huomioiden kaikki vastaajat.

Taulukko 4. Mielenpitoja saduttamisesta.

Teemat	Vastaajat
Hyvä/positiivinen tapa	18
Läheinen tilanne/huomion antaminen	7
Pääsee lapsen ajatusmaailmaan	7
Lapsi saa äänensä kuuluviin	5
Mielikuvitus/ajattelu kehittyy	5
Kieli kehittyy	5
Hyvä dokumentointitapa	4
Hyvä havainnointitilanne	4
Kerronta/itseilmaisu kehittyy	3
Itseluottamus kehittyy	3
Lapselle tulee hyvä mieli	3
Mukava muisto	2
Ei sovellu kuin harvoille lapsille	1
Muisti kehittyy	1
Keskittymiskyky kehittyy	1
Luovuus kehittyy	1
Syntyy hauskoja tarinoita	1
Vaatii harjoittelua lapselta	1
Vaatii harjoittelua aikuiselta	1
Aikuisen pitää olla läsnä	1
Aloite sadutukseen lapselta	1

18 vastaajaa kuvailivat sadutusta hyväksi – positiiviseksi asiaksi. Seitsemän vastaajaa kuvaili saduttamisen olevan läheinen tilanne, jonka aikana aikuinen antaa lapselle huomiota sekä pääsee lapsen ajatusmaailmaan. Viiden vastaajaan mielestä sadutettavana oleva lapsi saa oman äänen kuuluviin, lapsen mielikuvitus, ajattelu ja kieli kehittyvät. Neljä vastaajaa piti saduttamista hyvänä dokumentointitapana ja havainnointitilanteena. Kolmen vastaajaan mielestä kerronta, itseilmaisu ja itseluottamus kehittyvät sekä lapselle tulee saduttamisesta hyvä mieli. Kahden vastaajan mielestä siitä jää hyvä muisto. Kerran mainittiin ilmaukset: ei sovellu kuin harvoille lapsille, muisti kehittyy, keskittymiskyky kehittyy, luovuus kehittyy, syntyy hauskoja tarinoita, vaatii harjoittelua lapselta, vaatii harjoittelua aikuiselta, aikuisen pitää olla läsnä sekä aloite sadutukseen täytyy tulla lapselta.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimukseen osallistui yhteensä 26 varhaiskasvattajaa. Yksi kyselylomake jouduttiin hylkäämään epäselvyyden vuoksi eli analysoitavia vastauksia tuli yhteensä 25 kappaletta. Vastaajista 16 oli lastentarhanopettajia ja yhdeksän lastenhoitajia. Tarkasteltaessa vastauksia ammattinimikkeiden näkökulmasta, havaittavissa ei ollut eroavaisuuksia. Myöskään vastaajien ryhmässä olevien lasten määrällä ei näyttänyt olevan huomattavaa merkitystä varhaiskasvattajien vastauksiin. Vastaajien lapsiryhmän ikähaarukan mukaan vastaukset jaettiin kahdeksaan havainnoitavaan ryhmään. Tutkimuksessa tehtiin havainnointia myös kokonaistulos huomioon.

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että lapsiryhmän ikä vaikuttaa jollain osin varhaiskasvattajien kirjallisuuden ja satujen valitsemiseen. 1–3-vuotiaiden varhaiskasvattajien lukema kirjallisuus rajoittuu pienten lasten yksinkertaiseen kirjallisuuteen. 1–5-vuotiaiden edustajista 4–5-vuotiaiden edustajiin lukevat monipuolisempaa kirjallisuutta kuin alle kolmevuotiaiden varhaiskasvattajat. 5–6-vuotiaiden edustajista 6–7-vuotiaiden edustajiin lukevat myös aika monipuolista kirjallisuutta, mutta kirjallisuus on haastavampaa kuin nuoremmille lapsille luettu kirjallisuus. Luettavien satujen osalta 1–3-vuotiaiden varhaiskasvattajien lukemat sadut ovat lyhyitä, pienille lapsille tarkoitettuja satuja. 1–5-vuotiaiden ja 3–4-vuotiaiden edustajat lukevat monipuolisempia satuja, joissa saattaa olla jokin opettava elementti. 3–5-vuotiaiden varhaiskasvattajat lukevat myös monipuolisempia satuja kuin alle kolmevuotiaiden kasvattajat, mutta vastauksista kävi ilmi, että sadut ovat kumminkin aika yksinkertaisia ja lukemistoon kuuluu myös kuvasatukirjoja. 4–5-vuotiaiden varhaiskasvattajat vastasivat lukevansa monipuolista ja lapsia kiinnostavia satuja. 5–6-vuotiaiden varhaiskasvattajien vastaukset olivat melko lyhyitä. He vastasivat lukevansa perinteisiä satuja, viihdyttäviä satuja, loruja ja runoja sekä satuja, jotka ovat opetuksellisia. 6-vuotiaiden ja 6–7-vuotiaiden kasvattajat lukevat vähän haastavampia satuja kuin nuorempien lasten kasvattajat. Varhaiskasvattajien satuvalikoimaan kuuluvat silti myös helpommat kuvasatukirjat.

Vastauksien perusteella voi todeta, että lapset pitävät saduista, koska kaikki kyse-lylomakkeeseen vastanneet olivat sitä mieltä, että lapsiryhmä haluaa kuunnella satuja usein. Kysymykseen, jossa kysyttiin ryhmän lapsien kiinnostusta itse kat-sella tai lukea kirjoja varhaiskasvattajat 1–3-vuotiaiden lasten ryhmästä 5–6-vuotiaiden lasten ryhmään olivat sitä mieltä, että lapset haluavat usein katsella tai lukea kirjoja. 6-vuotiaiden lapsiryhmän edustajista kaksi vastasi lasten haluavan usein katsella tai lukea kirjoja ja yksi vastasi, että haluavat joskus. 6–7-vuotiaiden lasten ryhmästä toinen vastasi, että lapset haluavat usein katsella tai lukea kirjoja ja toinen oli sitä mieltä, että lapset haluavat tehdä sitä joskus.

Lapsien iän vaikutus heijastaa joltain osin siihen millaisista saduista he pitävät. 1–3-vuotiaiden, 1–5-vuotiaiden, 3–4-vuotiaiden ja 3–5-vuotiaiden edustajista yh-teensä seitsemän eli 47 % vastaajista mainitsi yksinkertaisuuden. 4–5-vuotiaiden edustajista 6–7-vuotiaiden edustajiin eivät olleet maininneet yksinkertaisuutta. 5–6-vuotiaiden, 6-vuotiaiden ja 6–7-vuotiaiden edustajien vastauksissa tuli esille myös tietopainotteisuus, hyvä juoni ja jatkosadut. Näitä elementtejä ei löytynyt muista ryhmistä. Vastauksien perusteella ei voi lähteä erittelemään lasten kiinnos-tusta sadun sisällön tai aihealueen puitteissa. Jotkut vastaajista olivat luetelleet erilaisia aiheita mutta vastauksissa oli myös määritelty lasten pitävät kaikenlaisista saduista. Kokonaistulos huomioon ottaen suosituimmat aihealueet olivat eläinai-heiset, arkielämään liittyvät ja prinsessa sekä prinssiaiheiset sadut. Tällä hetkellä ne ovat suosituimpia vastaajien lapsiryhmien keskuudessa.

Eniten satuja luetaan lepohetken aikana tai sen alussa. Yhteensä 56 % vastaajista mainitsi lukevansa lepohekellä satuja. Aineistosta tehtiin huomio, että kukaan kolmesta 6-vuotiaiden kasvattajista ei maininnut lepohetkeä. Kaikista muista ryhmistä tuli ainakin yksi maininta. 6-vuotiaiden kasvattajien vastauksista ilmeni, että tämän ikäluokan kasvattajat pitävät päivittäin satuhetkeä. Lapsiryhmien iät eivät muilta osin oleellisesti vaikuta tuloksiin. Kokonaistulos huomioon ottaen lepohetken jälkeen eniten huomiota saivat odotteluajat, päiväpiiri, aamupiiri ja kun lapsi pyytää. Satuja siis käytetään tilanteissa, jossa lapset joutuvat odottamaan jotain, ryhmätilanteissa kuten päiväpiiri ja aamupiiri sekä tilanteissa, jossa lapsi pyytää aikuista lukemaan tai haluaa itse katsella kirjoja.

80 % kaikista vastaajista piti satujen lukemisen erityisenä tarkoituksena kielen kehitystä. Kielen kehityksen jälkeen tärkeimpänä erityisenä tarkoituksena pidettiin muun muassa mielikuvituksen kehitys, mallin antaminen, rauhoittava vaikutus ja keskittymiskyvyn kehitys. 1–3-vuotiaiden ja 1–5-vuotiaiden varhaiskasvattajien vastauksista voidaan todeta, että he pitävät erityisenä tunteiden ja ymmärryksen kehittymistä. 6-vuotiaiden ja 6–7-vuotiaiden kasvattajien vastauksista tehtiin huomio, että he pitivät erityisenä tarkoituksena lasten innostumista keksimään omia satuja. Toisten ryhmien vastauksista ei löytynyt tätä elementtiä. 6-vuotiaiden edustajat olivat myös vastanneet muitakin asioita, kuin lapsen taitojen kehittymisen. Lapsiryhmien ikähaarukalla ei ollut huomattavaa vaikutusta varhaiskasvattajien vastauksien vertailussa, koska monet vastasivat satujen opettavan ja antavan mallia. Vastaajat, jotka eivät olleet maininneet tätä elementtiä, olivat eritelleet mitä sadut opettavat ja missä ne antavat mallia.

Saatujen vastauksien perusteella voidaan todeta, että ryhmän lasten iällä ei ole merkitystä sadun opetuksellisuuteen. Kaikissa analysoitavissa vastauksissa vastaajat olivat valinneet vaihtoehdon: Joissakin, ei kaikissa. Varhaiskasvattajien mielestä luettavat sadut voivat siis toisinaan olla pelkkää ajanvietettä ja toisinaan ne voivat sisältää jonkun opetuksen.

Varhaiskasvattajien vastaukset ja kuvaukset hyvästä sadusta olivat melko hajanaisia. Eniten huomiota sai mielenkiintoisuus 37,5 % ja opetuksellinen/opettavainen 33,3 %. 29,2 % prosenttia vastaajista mainitsivat hyvän sadun elementeiksi herättää keskustelua/ajatuksia, hyvä juoni/rakenne, hyvä kieli ja selkeä. Elementtejä oli paljon ja vastaukset olivat melko hajanaisia. Lapsiryhmien ikähaarukalla ei näytännyt olevan siihen merkitystä.

Ryhmän lasten iällä ei ole myöskään huomattavaa merkitystä siihen onko aikuisella aikaa lukea lapselle satu, silloin kun tämä pyytää. Kaikilla vastanneilla varhaiskasvattajilla on joko usein tai aina aikaa lukea lapselle. Kaikki analysoitavat vastaukset huomioon ottaen 20 varhaiskasvattajaa vastasi usein olevan aikaa ja neljä vastasi aina olevan aikaa lukea lapselle satu.

Varhaiskasvattajien sadutuksen käytön kohdalla lasten iällä näytti olevan merkitystä. 1–3-vuotiaiden ryhmän varhaiskasvattajista kolme eivät käytä ryhmässään sadutusta ja kaksi käyttää joskus. Muut vastaajat käyttävät joko joskus tai usein.

Vastauksien perusteella voidaan todeta, että saduttaminen on varhaiskasvattajien mielestä hyvä asia, koska sitä kuvailtiin positiivisessa valossa. Vain yksi vastaus sai negatiivisen olemuksen. Vastaaja kuvasi sadutuksen sopivan vain harvoille lapsille. 72 % vastaajista kuvasi sadutusta konkreettisesti hyväksi ja positiiviseksi asiaksi. Varhaiskasvattajat näkevät saduttamisen lapsen erilaisten taitojen kehittäjänä, lapsen huomioimisena, lapsen ajatusmaailmaan pääsynä, hyvänä dokumentointitapana sekä havainnointitilanteena. Sadutusta pohdittiin myös sen tekniikan ja teorian näkökulmasta. Yhden maininnan saivat sadutuksen harjoittelu niin lapsen kuin aikuisenkin osalta, aikuisen läsnäolo ja lapsen aloitteen teko sadutukseen. Lasten iällä näytti olevan jonkin verran vaikutusta varhaiskasvattajien vastauksiin. 1–3-vuotiaiden edustajien vastaukset olivat positiivisia, mutta melkein kaikki vastasivat ryhmän lasten olevan liian pieniä ja kielitaidon olevan heikot saduttamista ajatellen.

10 POHDINTA

Opinnäytetyöni aihetta pohtiessani tiesin jo etukäteen, että se linkittyisi jotenkin varhaiskasvatukseen. Tavoitteenani oli myös lastentarhanopettajan pätevyys, johon vaaditaan lopputyön suuntaaminen varhaiskasvatuksen. Tutkimusprosessi alkoi keväällä 2013 ja käynnistyi kunnolla kesän lopulla. Opinnäytetyöni aiheeksi valikoitui satujen käyttö varhaiskasvatuksessa. Valinta oli mielestäni hyvä, koska se kiinnosti minua todella. Sadut ja saduttaminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatustyötä, joten oli ilo huomata, että niitä myös käytetään osana päivähoiton arkea.

Opinnäytetyön laadinta oli opettavaa. Teoriatietoa etsiessä ja tutkimusta tehdessä opin uusia asioita. Opinnäytetyöprosessin jälkeen olen tyytyväinen tekemäni työn lopputulokseen. Laadittu aikataulu vähän venyi, mutta lopputyön valmiiksi saattaminen onnistui vaaditussa aikataulussa. Mielestäni onnistuin tekemään sellaisen tutkimuksen, joka liittyy tiiviisti opinnäytetyöni teoriaosaan.

Valmiin opinnäytetyön jälkeen pohdin työn mahdollisia kehittämisalueita. Yhdeksi sellaiseksi nousi laatimani kyselylomakkeen hiominen. Lomakkeessa olisi selvemmin pitänyt ilmoittaa, että strukturoitujen kysymysten vaihtoehtoista valitaan vain yksi. Parin vastaajan kohdalla kävi niin, että he olivat valinneet vaihtoehtoista kaksi ja näin ollen sellaiset vastaukset piti jättää analysointivaiheessa huomiotta. Kysymys varhaiskasvattajien ryhmien lapsimäärästä oli ehkä vähän turha, koska sillä ei ollut merkitystä työn lopputulokseen. Kysymyksen varhaiskasvattajan lapsiryhmän ikähaarukasta olisi voinut jättää kokonaan pois, sillä kaikki päivähoitossa olevat lapset saavat varhaiskasvatusta. Näin ollen lasten ikähaarukkaa ei välttämättä olisi tarvinnut selvittää. Mutta mielestäni se toi loppujen lopuksi hyvän lisän tutkimukseen ja oli mielenkiintoista tehdä huomioita vaikuttiko lasten ikä jotenkin tutkimukseen osallistuneiden vastauksiin.

Jatkotutkimuksena voisi olla sadutettavana olevien lasten havainnointi. Varhaiskasvattajat näkivät sadutuksessa paljon hyvää ja käyttivät sitä osana varhaiskasvatustyötään. Varhaiskasvattajia haastatteleamalla voitaisiin selvittää ovatko he nähneet konkreettisesti sadutuksella olevan hyötyä lapsen kehityksen kannalta.

LÄHTEET

- Arvola, P. & Mäki, S. 2009. Satujen sukuhistoriaa. Teoksessa Tarina tukee lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 2, 28. Toim. Arvola, P & Mäki, S. Helsinki. Oy Duodecim.
- Brummer, M. 2003. Leikit, sadut ja unet tukevat kehitystä. Teoksessa Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle, 84. Toim. Sinkkonen, J. Helsinki. WSOY
- Fast, C. 2001. Berätta! Inspiration och teknik. Tukholma. Natur och kultur.
- Haapaniemi, R. 2009. Anna sadun kiertää. Teoksessa Kuningasvuosi – Leikin kulta-aika, 41. Toim. Jantunen, T. & Lautela, R. Helsinki. Tammi.
- Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. Uud. painos. Helsinki. Tammi.
- Hämmäinen, S. & Mäki, S. 2009. Saduttamalla herkille tasoille. Teoksessa Tarina tukee lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 2, 58. Toim. Arvola, P & Mäki, S. Helsinki. Oy Duodecim.
- Hämmäinen, S. & Mäki, S. 2009. Satuilusta systemaattista toimintaa. Teoksessa Tarina tukee lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 2, 57. Toim. Arvola, P & Mäki, S. Helsinki. Oy Duodecim.
- Järvinen, M, Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla, 97. Helsinki. Kirjapaja.
- Karlsson, L. 2001. Sadutus pähkinänkuoressa. Lapset kertovat ja toimivat - kehittäjän- ja tutkijaverkoston verkkosivut. Viitattu 30.9.2013.
<http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/Sadutus/sadutusohje.htm>
- Karlsson, L. & Riihelä, M. 2012 a. Sadutusmenetelmä – Kohtaamista ja aineiston tuottamista. Teoksessa Sukelluksia lapsinäkökulmaiseen tutkimukseen ja toimintaan. Toim. Karlsson, L. & Karimäki, R. Kasvatusalan tutkimuksia 57. Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Karlsson, L. & Riihelä, M. 2012 b. Sadutus lapsinäkökulmaisen tutkimusaineiston tuottamisen menetelmänä. Teoksessa Sukelluksia lapsinäkökulmaiseen tutkimukseen ja toimintaan. Toim. Karlsson, L. & Karimäki, R. Kasvatusalan tutkimuksia 57. Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä. PS-kustannus.
- Lapset kertovat ja toimivat. 2013. Sadutus –metodin teoriataustaa. Lapset kertovat ja toimivat - kehittäjän- ja tutkijaverkoston verkkosivut. Viitattu 1.10.2013.
http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/lapset/Sadutus/sadutuksen_theoriaa.htm

L16.3.1973/239. Asetus lasten päivähoidosta. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 19.9.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>

L19.1.1973/36. Laki lasten päivähoidosta. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 19.9.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

L29.4.2005/272. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 19.9.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050272>

L11.6.1999/731. Suomen perustuslaki. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 19.9.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

L29.7.2005/608. Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 19.9.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050608>

Lyytinen, P. & Lyytinen, H. 2003. Narratiivisten, tarinan kerrontataitojen kehittyminen. Teoksessa *Pesästä lentoon*. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle, 103. Toim. Sinkkonen, J. Helsinki. WSOY.

Nurmilaakso, M. 2011. Pienen lapsen kielellinen tietoisuus osana kielen kehitystä. Teoksessa *Lapsi ja kieli*. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa, 31. Toim. Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Opas 13. Unigrafia Oy – yliopistopaino.

Nyman, A. 2012. Tutkimustoiminnan perusteet. (Luentomateriaali.) Vaasa. Vaasan ammattikorkeakoulu.

Puroila, A-M., Estola, E. & Syrjälä, L. 2013. Having, loving, and being: children's narrated well-being in Finnish day care centres. Teoksessa *Early child care and education in Finland*, 57. Toim. Määttä, K. & Uusiautti, S. Englanti. Routledge.

Riihelä, M. 2002. Lyhyesti sadutuksen ideasta. Lapset kertovat ja toimivat - kehittäjän- ja tutkijaverkoston verkkosivut. Viitattu 30.9.2013. http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/lapset/Julkaisut/ARTIKKELIT/Sadutuksesta_lyhyesti_Monika.htm

Riihelä, M. 2004. Saduttamalla jakamiseen. Teoksessa *Leikin pikkujättiläinen*, 188. Toim. Piironen, L. Helsinki. WSOY.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006 a. Laadullisen tutkimuksen elementit. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 5.10.2013 http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2_2.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006 b. Sisällönanalyysi. KvaliMOTV–Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tie-

toarkisto. Viitattu 22.10.2013.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2013. Päivähoito on hoitoa, kasvatusta ja opetusta. Viitattu 20.9.2013.

http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/paivahoito

Sosiaali- ja terveysministeriö, 2002. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Julkaisuja 2002:9.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2013. Kasvun kumppanit. Lasten hyvinvointia vahvistamassa. Varhaiskasvatus. Viitattu 20.9.2013.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2012. Lastensuojelun käsikirja. Sadutus. Viitattu 2.10.2013. <http://www.sosiaaliportti.fi/Page/71fd2a3a-e90c-4cbf-8f29-9509b43a15de.aspx>

Vaasan kaupunki. Vaasan Varhaiskasvatussuunnitelma. 2005.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2005. Stakesin oppaita 56. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.

Ylönen, H. 2000. Loihditut linnut – Satujen merkitys lapselle. Helsinki. Tammi.

Vaasan kaupunki – Vasa stad
Kasvatus- ja opetusvirasto
Verket för fostran och utbildning
Varhaiskasvatusosasto / Avdelningen för småbarnsfostran

Päätös - Beslut
9.9.2013

Viranhaltija- Tjänsteinnehavare **Pykälä - Paragraf** **Dno - Dnr**
Varhaiskasvatusjohtaja - Direktören för småbarnsfostran 93/2013

Esittelijä - Föredragande LG

Asia - Ärende
Tutkimuslupa/Louvesniemi Teija

Esitys - Förslag
Vaasan ammattikorkeakoulussa sosionomiksi opiskeleva Teija Louvesniemi anoo tutkimuslupaa opinnäytetyötään varten.

Tutkimuksen aihe on "Satujen käyttö varhaiskasvatuksessa". Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, ovatko sadut osa päivähoiton arkea Vaasan kaupungin suomenkielisissä päiväkodeissa.

Tutkimus toteutetaan kyselytutkimuksena (lomake). Kyselylomake on suunnattu lastentarhanopettajille ja lastenhoitajille.

Tutkimuslupahakemus ja tutkimussuunnitelma ovat asiakirjoissa.

Päätös - Beslut
Hyväksyn tutkimuksen suorittamisen Vaasan kaupungin päiväkodeissa edellyttäen, että tutkimuksen aikana noudatetaan salassapitovelvollisuutta ja että valmis opinnäytetyö luovutetaan varhaiskasvatusosastolle (paperiversiona). Lisäksi huoltajilta tulee pyytää kirjallinen suostumus mikäli tutkimuksen aikana havainnoidaan tai dokumentoidaan päivähoidossa olevia lapsia.

Allekirjoitus - Underskrift

Lillemor Gammelgård, varhaiskasvatusjohtaja

Tiedoksianto - För kännedom T Louvesniemi, pk-johtajat

Lisätietoja antaa – Tilläggsuppgifter ges av
Lillemor Gammelgård, varhaiskasvatusjohtaja, 325 2660

Otteen oikeaksi todistaa
Utdragets riktighet bestyrker

Oikaisuvaatimusohje - Anvisning för rättelseyrkande
Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen alla mainitulle viranomaiselle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista:
Den som är missnöjd med detta beslut kan inom 14 dagar från delfäendet av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande till:
Varhaiskasvatus- ja perusopetuslautakunta Nämnden för småbarnsfostran och grundläggande utbildning
PL 2, Vaasanpuistikko 16 PB 2, Vasaesplanaden 16
65100 VAASA 65100 VASA

SATUJEN KÄYTTÖ VARHAISKASVATUKSESSA

Hei!

Opiskelen Vaasan ammattikorkeakoulussa sosionomiksi. Teen opinnäytetyön koskien satujen ja sadutuksen käyttöä osana varhaiskasvatusta. Tutkimukseen on valittu satunnaisesti Vaasan kaupungin suomenkielisiä päiväkotia. Lomake on tarkoitettu lastentarhanopettajille ja lastenhoitajille.

Olisin todella kiitollinen, jos sinulla olisi aikaa vastata tekemääni kyselyyn.

Materiaali tullaan käsittelemään luottamuksellisesti. Julkisuuteen ei tule mitään tunnistetietoja.

Kyselyn täyttämiseen on varattu neljä päivää.

Kiitoksia jo etukäteen kyselyyn vastaajille!

Ystävällisin terveisin,

Teija Louvesniemi, sosionomiopiskelija, Vaasan ammattikorkeakoulu

SATUJEN KÄYTTÖ VARHAISKASVATUKSESSA
--

Kysely sisältää 13 kysymystä. Osaan kysymyksiin on vastausvaihtoehdot ja osa on täysin avoimia kysymyksiä. Ympyröi vastaus, joka kuvaa parhaiten lapsiryhmäsi tilannetta. Avoimiin kysymyksiin saat vastata omin sanoin.

Taustatiedot:

Ammattinimike? _____

Ryhmässäsi olevien lasten määrä? _____

Ryhmässäsi olevien lasten ikähaarukka? _____

Kysymykset:

1. Käytätkö kirjallisuutta osana varhaiskasvatusta ryhmässäsi?
 - a. Päivittäin
 - b. Yksi - kaksi kertaa viikossa
 - c. Yksi - kaksi kertaa kuukaudessa
 - d. Harvemmin

2. Millaista kirjallisuutta luet lapsiryhmällesi?

3. Millaisia satuja luet lapsiryhmällesi?

4. Haluavatko ryhmäsi lapset kuunnella satuja?

- a. Eivät haluaa
- b. Haluavat joskus
- c. Haluavat usein

5. Haluavatko ryhmäsi lapset itse katsella tai lukea kirjoja?

- a. Eivät halua
- b. Haluavat joskus
- c. Haluavat usein

6. Millaisista saduista ryhmäsi lapset pitävät?

7. Millaisissa tilanteissa luet satuja tai pyydät lapsia katselemaan kirjoja?

8. Onko satujen lukemisella mielestäsi jokin erityinen tarkoitus?

9. Täytyykö saduissa olla mielestäsi jokin sanoma tai opetus?

- a. Ei tarvitse, sadut ovat ajanvietettä
- b. Joissakin, ei kaikissa
- c. Tarvitsee, satujen pitää olla opettavaisia

10. Millainen on mielestäsi hyvä satu?

11. Jos lapsi pyytää aikuista lukemaan, onko siihen aikaa?

- a. Harvoin on aikaa
- b. Usein on aikaa
- c. Aina on aikaa

12. Käytätkö ryhmässäsi sadutusta?

- a. En
- b. Joskus
- c. Usein
- d. En tiedä mitä se on

13. Mitä mieltä olet lasten saduttamisesta?
